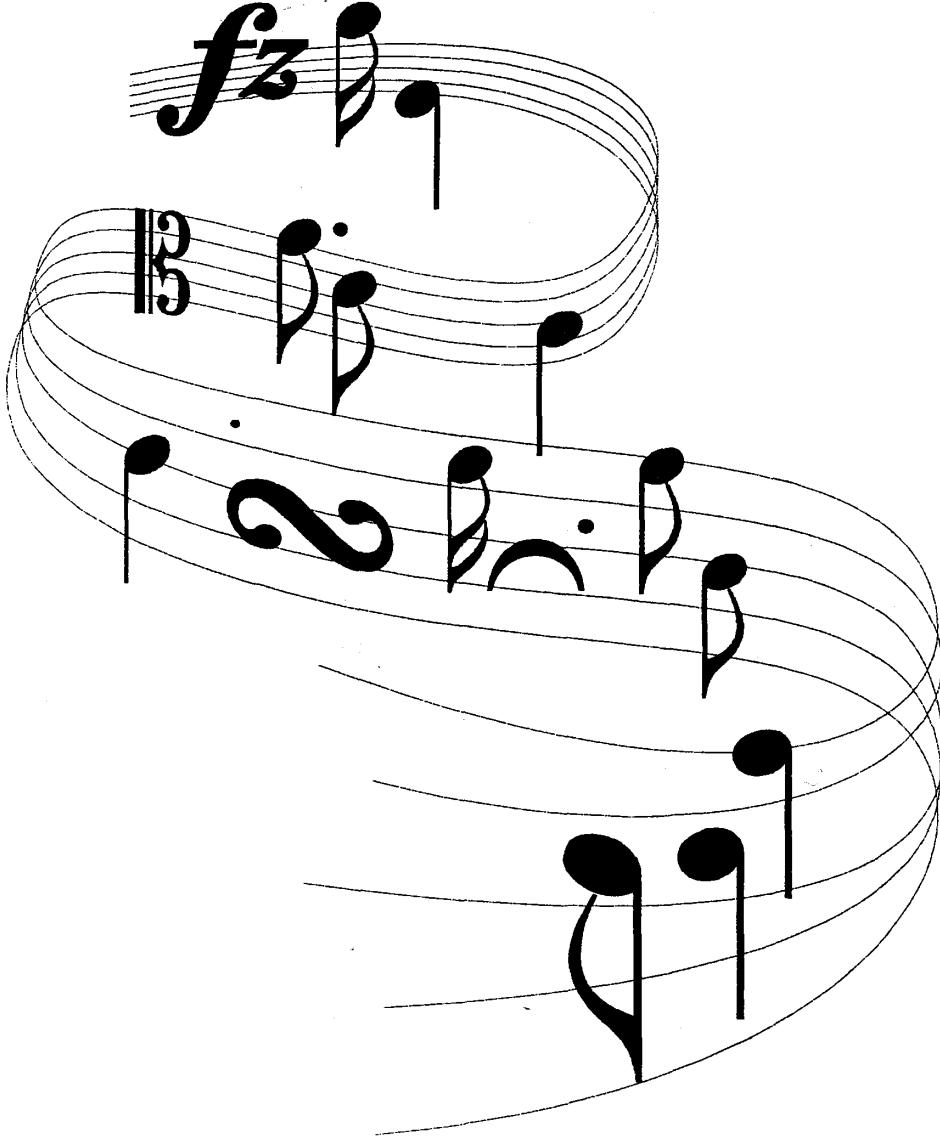

**BLOKFLÜT
İLE
MÜZİK EĞİTİMİ**

Dr. SALİH AYDOĞAN

Yrd. Doç. AYDIN İLİK

BLOKFLÜT İLE MÜZİK EĞİTİMİ

Dr. SALİH AYDOĞAN
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi
Müzik Eğitimi Bölümü
Öğretim Görevlisi

Y. Doç. A. AYDIN İLİK
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi
Müzik Eğitimi Bölümü
Öğretim Üyesi

ÖNSÖZ

Müzik eğitiminde belirlenen amaca, kullanılacak bir çalgı yardımıyla daha kolay ve daha sağlıklı biçimde ulaşıldığı bir gerçektir. Ancak “çalgı eğitimi” müzik eğitiminin bir boyutudur. En az onun kadar önemli olan diğer boyutların (müziksel işitme eğitimi, yaratıcılık eğitimi, ses eğitimi) bir bütün olarak ele alınması gerektiği düşüncesiyle, BLOKFLÜT İLE MÜZİK EĞİTİMİ adlı bu kitap oluşturulmuştur.

Çok amaçlı bir kullanım özelliğine sahip olan bu kitap ile, bir yandan çalgı eğitimi (blokflüt) yapılırken, diğer yandan:

1. Uygulanacak “yaratıcılık eğitimi” (tamamlamalı ezgiler, tartımları bir misli büyütmeli-küçültmeli ezgiler, doğaçlamalar, ezgi aktarmaları, hız ve gürlük işaretleri koyma, değiştirici işaretlerin yerini bulma, söz kalıplarıyla çalışmalar...) ile araştırmacı, üretici, yaratıcı,

2. Uygulanacak “ses eğitimi” ile, konuşurken ve müzik yaparken, sesini güzel ve etkili biçimde kullanabilen,

3. Uygulanacak “müziksel işitme eğitimi” ile, müziği özel yazısıyla okuyup yazabilen, Türk müziğinin karakteristik özelliklerini tanıyıp ayırabilen,

4. Kazandırılacak “dağarcık” ile, Türk ve evrensel, nitelikli tek sesli ve çoksesli müzikleri seven, beğeni düzeyi gelişmiş bir kuşağın yetiştirilmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

BLOKFLÜT İLE MÜZİK EĞİTİMİ, Türk müziğine dayalı, çağdaş eğitim ilkelerine uygun olarak hazırlanmış iki kitaptan oluşmaktadır. Birinci kitapta, ikişerli (basit) ölçülerde $\begin{pmatrix} 2, 4, 3, 9, 2, \\ 4 4 4 4 2 \end{pmatrix}$ hüseyni, çargâh, kürdi, hicaz, majör ve minör dizilerden oluşan parçalara yer verilmiştir.

Tartımlar, anadilimizden yola çıkılarak öğrenciye verilmeye çalışılmış; her yeni tartımın önce atasözü ve özdeyişlerden oluşan söz kalıpları ile pekiştirilmesine, sonra modal (Türk müziği) ve tonal (evrensel müzik) yapıda bir alıştırma ya da ezgiyle işlenmesine özen gösterilmiştir.

Kullanımda öğretmene kolaylık olması düşüncesiyle, kitaptaki parçaların süreleri belirlenip altlarına yazılmıştır. Parçalar seslendirilirken, bu süreler “ortalama” olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

Gerektiğinde kullanılmak üzere, bazı parçalarda akor şifreleri verilmiştir. Bu parçalarda öğretmen ya da öğrenciler, piyano, org, gitar ve akordeon ile ezgiye eşlik edebilirler.

Müzik eğitiminde önemli yeri olan “Orff çalgıları” ile ilgili çoksesliliklere bazı parçalarda örnek verilmiştir. Müzik dolabında bulundurulabilecek bazı tartım çalgılarıyla ya da basit araçlarla, bu örneklere benzer eşlikler yaptırılabilir.

Okullarımızda uygulanagelen yabancı dil eğitimine bir katkı olması amacıyla, şarkılardan bazıları orijinal sözleriyle kullanılmıştır.

BLOKFLÜT İLE MÜZİK EĞİTİMİ kitabını güle güle kullanın değerli öğretmenler, sevgili öğrenciler.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5	Çorum Yolu (Çorum)	30
İçindekiler	6	Karga ile Tilki (S. Egüz)	31
Atatürk'ün Güzel Sanatlarla İlgili Görüş ve Direktifleri	8	Dostluk (Almanca'dan uyarlama: E. Zuckmayer-S.Tamer)	31
Blokflüt ve Müzik Eğitimi	9	Güzel Günler (S. Aydoğan)	32
Blokflütün Yapısal Özellikleri ve Kullanımı	9	Çanakkale Türküsü (Kastamonu)	32
Blokflüt Ailesi	12	Can Can Polka (J. Offenbach)	33
Genel Bilgiler	13	Ankara Türküsü (Türkü)	33
Sol Sesi	14	Çokseslilik Çalışmaları	34
La Sesi	15	Gökyüzü (A. İlik)	34
Yağmur (Tekerleme)	15	Oyun (J. Brahms'tan uyarlama: H. Toraganlı)	34
Günaydın (A. İlik)	16	Sesleniş (S. Aydoğan)	35
Oyun (S. Aydoğan)	16	Keloğlan (H. Toraganlı)	35
Fa Sesi	16	Halay (Sivas)	36
Kelebek (S. Aydoğan-A. İlik)	16	Sazım'a (A. Veysel Şatıroğlu)	36
Deniz (S. Aydoğan-A. İlik)	16	Saray Yolu (Türkü)	37
İlkbahar (N. Şentürk)	16	Neşeli Günler (Uyarlama)	37
Öğüt (E. Okyay)	17	İnce Re Sesi	38
Yavru Kuş (S. Acay)	17	Bayrak Marşı (H. Bedii Yönetken)	38
Bulut Olsam (S. Aydoğan)	17	Majör Dizi	39
Bilmece (F. Öz)	17	Arkadaşlık (Alman ezgisi, uyarlama: A. Saydam)	39
Mi Sesi	18	Çeyreklik Nota Değerleriyle Çalışmalar	40
Kırk Yıllık Sirke (S. Aydoğan)	18	Evlerinin Önü (Afyon)	40
Masal (S. Aydoğan)	19	Jingle Bells (Amerikan ezgisi, düzenleme: A. İlik)	41
Çıra Çaktım Yanmadı (Çankırı)	19	İnce Mi Sesi	42
Re Sesi	20	İpek Yolu (S. Aydoğan-A. İlik)	42
Tren (A. İlik)	20	Akdeniz Marşı (L. Saz)	43
Seksek (S. Aydoğan-A. İlik)	20	Gönül (S. Aydoğan)	43
Annem (Söz: A. Tanır, Müzik: H. Ekim)	20	Çiftlik (A. İlik)	44
Karlı Dağlar (S. Aydoğan)	21	Düz Horon (Artvin)	44
Keklik (S. Egüz)	21	Ağır Kevenk (Bitlis)	45
Balık-Ördek-Kurbağa (M. Dinçer)	22	Kemençe (Ordu, düzenleme: S. Aydoğan-A. İlik)	45
Kalenin Başında (Sivas)	22	Allı da Yemenim (Gaziantep)	46
Orff Çalgıları	23	Saat Kanonu (G. Akın)	47
Ezgi (B. Bartok'tan düzenleme: A. İlik)	23	Ezgi (E. Günay)	47
Anadolu Çocuk Ezgisi (İ. Baran'dan düzenleme: A. İlik)	24	Bir Taş Attım (Antalya)	47
Ezgi (B. Bartok'tan düzenleme: Y. Kıvrak)	24	Hüseyini Dizisi	48
Do Sesi	25	Uzun İnce Bir Yoldayım (A. Veysel Şatıroğlu, düzenleme: S. Aydoğan)	48
Halay (S. Egüz)	25	Noktalı Yarımlik	49
Ezgilerde Yapı-Kuruluş	26	Ezgi (S. Ünal)	49
Seher Oldu (Urfa)	26	Kadifekale (A. İlik)	49
Maçka Yolları (Trabzon)	26	Figaro (W. A. Mozart)	50
Kanon (M. Sun)	27	Horozumu Kaçırdılar (Eskişehir)	50
Karşılama (Tunceli)	27	Müzikte Hız ve Gürlük (Nüans)	51
Ezgi (M. Sun)	28	Mevsimler (S. Aydoğan-A. İlik)	51
Si Sesi	28	Yalvarış (A. Dvorak)	52
Duygu (S. Çevik)	28	Saka Kuşu (S. Aydoğan)	52
İnce Do Sesi	29	Küçük Çekirge (A. İlik)	53
Bilmem Şu Feleğin (Türkü)	29	Sabah (D. Yakut)	53
Ses Dizileri	30		
Çargâh Dizisi	30		

Aslan Mehmetçik (Söz: R. Çalapala, Müzik: S. Aydoğan)	53	Şen Gemiciler (A. M. Ataman)	73
Kürdi Dizisi	54	Dans (A. Saydam)	73
Karahisar Kalesi (Afyon, düzenleme: S. Aydoğan)	54	Anadolu (H. Öktem)	74
Kıbrıs Kurtuluş Marşı (Söz: C. Ertepinar, Müzik: S. Aydoğan)	55	Düğün Marşı (F. B. Mendelssohn)	74
Köyüm (S. Aydoğan)	56	9. Senfoni'den (L. van Beethoven)	75
İlgaz (A. Samim Bilgen)	56	Sol Diyez Sesi	76
İnce Fa Sesi	57	Köy Yolunda (Z. Aydınant)	76
Mutlu (Ş. Özel)	57	İlkbaharda Açar Çiçekler (H. Türk)	77
Marş (G. Bizet)	57	Başak (S. Aydoğan)	77
Cielito Lindo (Meksika ezgileri)	58	Minör Dizi	78
İnce Sol Sesi	58	Kırlara Doğru (Z. Aydınant)	78
Güller Valsi (J. Strauss)	58	Dertli Dolap (A. Adnan Saygun)	79
Fındık Şarkısı (Alman ezgisi, düzenleme: A. Saydam)	59	Ezgi (A. A. Charpantier)	79
Ses Değiştirme İşaretleri	60	If You're Happy (Amerikan ezgisi)	80
Si Bemol Sesi	60	Üçleme (Triole)	81
Yarenlik (N. Levent)	60	İzciler Kanonu (S. Aydoğan)	81
Uçurtmam (D. Yakut)	61	Nabucco Operası'ndan (G. Verdi)	81
Güzel Anadolu (H. Toraganlı)	61	Zafer Marşı (G. Verdi)	82
Bülbül (F. Silcher)	62	Gülnihal (H. İsmail Dede, düzenleme: S. Aydoğan-A. İlik)	82
Deniz Üstü Köpürür (Muğla)	62	Çiy (F. B. Mendelssohn)	83
Cumhuriyet (Z. Arca)	63	Zeybek (Ege)	83
10 Kasımlar (Söz: O. Atilla, Müzik: E. Okyay)	63	Greensleeves (İngiliz ezgisi)	84
Atam (Z. Aydınant)	64	Üçlü Kanon (B. Janos)	84
İlkbahar (S. Egüz)	65	Gönül Gurbet Ele Varma (Gaziantep, düzenleme: S. Aydoğan)	85
Vona Limanı (Ordu)	65	Sarı Turnam (Semah, düzenleme: S. Aydoğan-A. İlik)	86
Değirmenin Bendine (Ankara, düzenleme: S. Aydoğan)	66	Kâtibim (İstanbul, düzenleme: A. İlik)	87
Omuz Halayı (Orta Anadolu)	66	Santa Lucia (İtalyan ezgisi)	88
Yayla Çiçeği misin? (Tokat)	66	23 Nisan (H. Bedii Yönetken)	89
Sen Varsın Öğretmenim (Y. Elmas)	67	Gençlik Marşı (Söz: F. Hüsnü Dağlarca, Müzik: C. Akın)	90
Lüküs Hayat Opereti'nden (C. R. Rey)	67	26 Ağustos Zafer Türküsü (E. Okyay)	91
Korsan Gemisi (H. Toraganlı)	68	10. Yıl Marşı (Söz: F.H. Dağlarca, Müzik: C. R. Rey)	92
Çökertme (Muğla)	68	10. Yıl Marşı (Söz: F. Halıcı, Müzik: M. N. Kodallı)	93
Bombili Bili Bilibom (Tokat, düzenleme: D. İlik)	69	Halay (D. İlik)	94
Bayrağım (Z. Aydınant)	69	Quand le soleil se leve (Fransız ezgisi)	94
Fa Diyez Sesi	70	Değirmen (İngiliz ezgisi, Düzenleme: A. İlik)	95
Dans (B. Bartok)	70	İstiklal Marşı (Söz: M. Akif Ersoy, Müzik: O. Zeki Üngör)	96
Ezgi (W. A. Mozart, düzenleme: A. İlik)	70	Ses Eğitimi	97
Norveç Dansı (E. Grieg)	71	Müziksel İşitme – Okuma – Yazma ve Yaratıcılık Eğitimi	101
Denizciler (İsveç ezgisi, uyarlama: S. Egüz)	71	Gamlar (Armonik minörleri ile)	107
İndim Baktım (Antalya, derleme: M. Akbulut)	71	Makamlar	108
Yurdum İçin (F. Canselen)	72	Ayaklar	109
Gençlik (Uyarlama)	72	Ses Tablosu	110
		Kaynakça	111

ATATÜRK'ÜN GÜZEL SANATLARLA İLGİLİ GÖRÜŞ VE DİREKTİFLERİ

Hayatta musiki lazım değildir. Çünkü hayat musikidir. Musiki ile alakası olmayan mahlukat insan değildir. Eğer mevzubahis olan hayat insan hayatı ise musiki behemehal vardır. Musikisiz hayat zaten mevcut olamaz. Musiki hayatın neşesi, süruru ve her şeyidir. Yalnız musikinin nev'i mütalaadır.

1925 (5-235)

Hepiniz mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz, hatta reisicumhur olabilirsiniz, fakat sanatkar olamazsınız.

1930 (70-149)

Yüksek bir insan toplumu olan Türk milletinin tarihi bir vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitri zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemediyen ve her türlü vasıta ve tedbirle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür.

1933 (5-272)

Güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk musikisidir. Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir... Ulusal; ince duyguları, düşünceleri anlatan; söyleyişleri, yüksek deyişleri toplamak, onları bir gün önce, genel son musiki kurallarına göre işlemek gerekir. Ancak bu düzeyde Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir.

1934 (114-23)

Güzel sanatlarda muvaffakiyet, bütün inkılapların muvaffak olduğu en kati delilidir. Bunda muvaffak olamayan milletlere ne yazıktır. Onlar, bütün muvaffakiyetlerine rağmen medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatıyla tanınmaktan daima mahrum kalacaklardır.

1936 (106-4)

BLOKFLÜT VE MÜZİK EĞİTİMİ

Bugün ülkemizin en yaygın biçimde kullanılan müzik eğitimi çalgısı blokflüttür. Geçmiş çok eski çağlara uzanan bu çalgı Anadolu'da üflemeli bir halk çalgısı olan dilli kavalın geliştirilmiş ve tektipleştirilmiş biçimidir.

Blokflütün gelişimi, ortaçağın sonlarına doğru tamamlanmış ve son biçimini 14. yy'da almıştır.

Kendine özgü güzel sesiyle Rönesans'ta (1400-1550) ve barok (1550-1730) çağlarda müzik topluluklarının sevilerek kullanılan çalgısı olmuş, 18. yy'ın ortalarına kadar en parlak dönemini yaşamıştır. Bach, Haendel, Vivaldi, Telemann, Sammartini gibi besteciler, blokflüte zengin ve ölümsüz bir dağar kazandırmışlardır.

Yanflütün gelişip orkestralarda kullanılmaya başlamasıyla, blokflüt eski değerini kaybetmiştir.

19. yy'dan başlayarak dünyadaki hızlı gelişme ve değişmelerle birlikte, satın alınmasının ve öğrenilmesinin kolaylığı, toplu müzik yapmaya uygunluğu, bu çalgının müzik eğitiminde yaygın olarak kullanılmasına neden olmuştur.

Dört ayrı insan sesine karşılık düşünülen blokflüt, soprano, alto, tenor ve bastan oluşmakta ve buna "blokflüt ailesi" denilmektedir. Ses, yapı ve teknik özellikleri farklılıklar gösteren bu çalgı grubuna, daha sonraları piccolo (küçükflüt) ve "dubl bas" (büyük bas) da eklenmiştir.

Çoksesli müzik yapma zevkini ve alışkanlığını sağlayan "blokflüt ailesi"nde en çok kullanılan ve en yaygın olanı "do soprano blokflüt"tür.

Blokflütler, Alman ve barok olmak üzere iki ayrı tiptedirler. Bu iki blokflüt tipinde, bazı seslerin parmak düzenleri farklıdır. Bugün ülkemizde parmak düzenlerinin kolaylığı bakımından yaygın olarak kullanılanı Alman (modern) tipi blokflütlerdir.

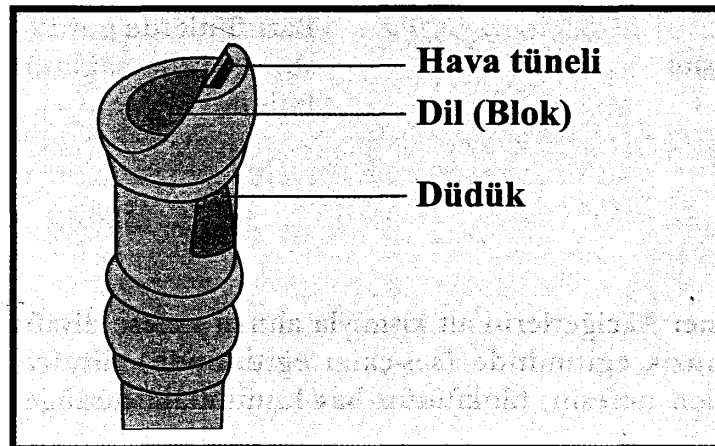
BLOKFLÜTÜN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE KULLANIMI

Günümüzde plastik ve ağaç olmak üzere iki değişik maddeden yapılan blokflütler, üç parçadan oluşmaktadır.

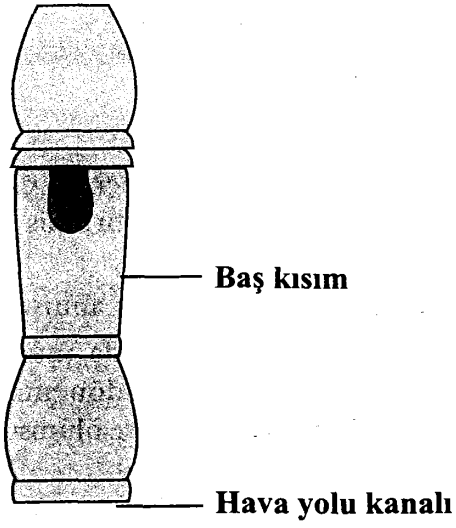
a) Baş kısmı

b) Gövde kısmı

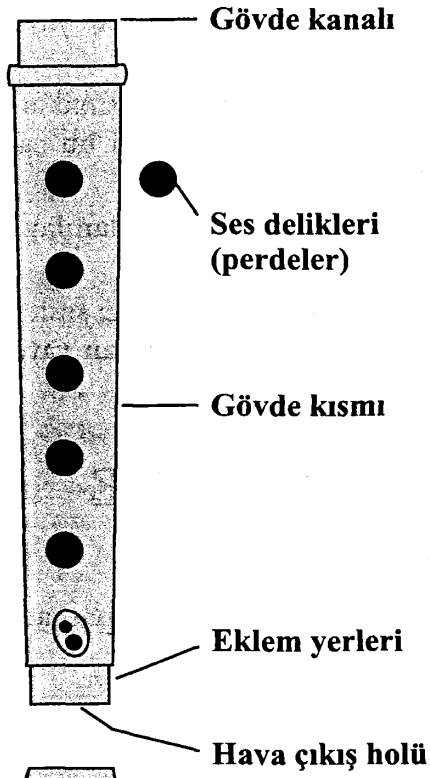
c) Uç kısmı

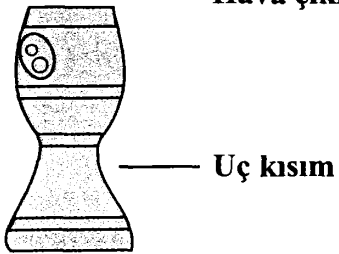
ŞEKİL 1

a) **Baş kısmı:** Hava tüneli, blok (dil) ve düdükten oluşur. Ses burada üretilir.

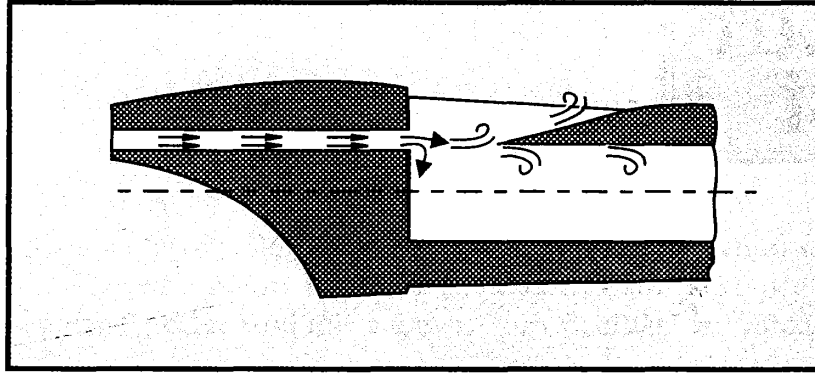
b) **Gövde kısmı:** Baş ve uç kısım arasında kalan bölümdür. Önde altı, arkada bir delik vardır. Nefes, gövde kanalından uç kısma iletilir. Baş kısmında oluşan ses, gövdedeki deliklerin kullanılmasıyla inceli-kalınli değişik seslere dönüşür.

c) **Uç kısmı:** Konik ya da çadır biçimindedir. Bazı flütlerde gövde tekparçadır. Hava çıkışı en son burada sağlanır. Uç kısmında bir delik bulunur.

ŞEKİL 2

Blokflütte ses üretme: Akciğerlerin alt kısmıyla alınan nefese diyafram nefesi denir. Sağladığı yararlarından dolayı, müzik eğitiminde (ses-çalgı eğitiminde) diyafram nefesi kullanılmalıdır. Diyaframdan gönderilen nefesin, blokflütün baş kısmındaki düdüğe çarparak kırılmasıyla ses üretilmiş olur.

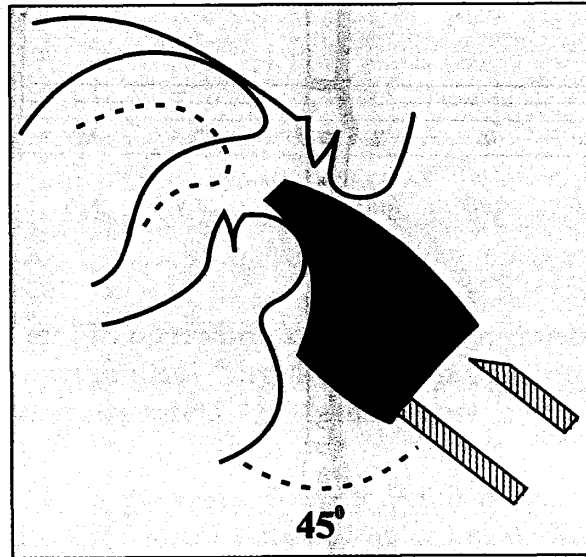

ŞEKİL 3

Blokflütü çalarken kalın seslere “du-dü”, ince seslere “tu-tü” düşüncesiyle üflenmelidir. İki dudak arasında dişlere değdirilmeden tutulan düdü, sol el üstte, sağ el altta, vücuda 45°'lik bir açı yaparak üflenmelidir.

Blokflütte tutuş (pozisyon), temiz ses üretme (entonasyon) ve dil-parmak hareketi (artikülasyon) çok önemlidir. Bu üç noktayı birlikte düşünerek çalışılmalıdır.

Günümüzde yaygın bir biçimde kullanılan plastik blokflütler için özel bir bakım gerekmemektedir. Ancak ağaçtan yapılmış blokflütlerin içindeki nemin çalışma bitiminde temizleme çubuğu ile alınması ve zaman zaman da eklem yerlerinin yağlanması gerekir.

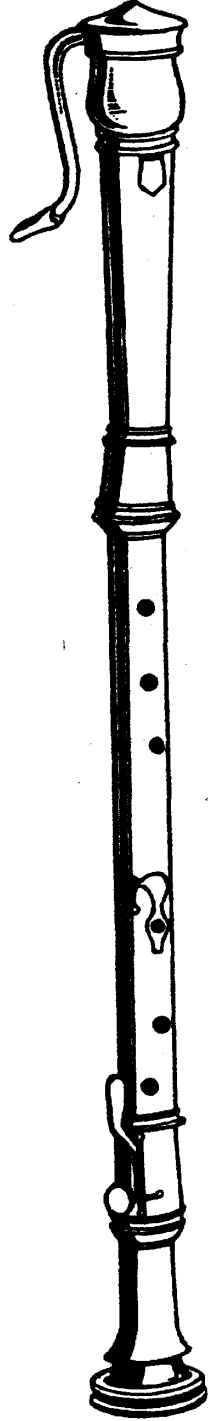

ŞEKİL 4

Çalışmalarda her öğrenci kendi blokflütünü kullanmalıdır.

BLOKFLÜT AİLESİ

BAS

TENOR

ALTO

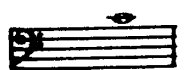
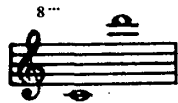
SOPRANO

PICCOLO

SES SINIRLARI

ŞEKİL 5

GENEL BİLGİLER

Müzik, duygu ve düşüncelerin seslerle anlatıldığı bir sanattır. Bu sanat, sesin başlıca özellikleri olan süre, yükseklik, şiddet ve tınıdan kaynaklanmaktadır. Sesin “süre özelliği” müzikte tartımı, “yükseklik özelliği” ezgiyi, “şiddet özelliği” nüansı, “tını özelliği” ise müzikte renk zenginliğini sağlamaktadır.

Müzikte seslerin süreleri vuruşlarla ölçülür. Bu ölçüm, müzik parçalarının ölçü sayısına ve temposuna uygun olarak yapılır. Müzik yazısında seslerin süreleri, notaların biçimlerine (♩, ♪, ♫, ♬ vb) göre değişmektedir. Süre işaretlerinin kendi aralarında bir birim notaya göre adlandırılması ve oranlanması gerekmektedir. Biz, birim notayı “♩” işaretiyle gösterip, adına “tamlik” diyeceğiz. Tamlik ses ya da susun süresi bir vuruştur. Bir vuruş, ayağımızın yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı hareketi sırasında geçen süreye eşittir. (Ellerimizle çalgılarımızı kullanacağımızdan, vuruşları ayağımızla gürültüsüz olarak yapacağız).

Müziği oluşturan öğelerden birisi tartımdır. Tartımları bakımından, “müzik dili” ile “konuşma dili” arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Müzik dili, kısa ve uzun seslerin art arda dizilmesiyle, konuşma dili ise kısa ve uzun hecelerin -sözcüklerin- art arda dizilmesiyle örülür. Her iki dilde de anlamı güçlendiren nefes yerleri bulunur.

Konuşma diliyle müzik dili arasındaki ilişkiyi bir örnekte uygulayarak görelim. Aşağıda tek heceli sözcüklerden oluşan bir cümle bulunmaktadır. Bu cümleyi, önce her sözcüğe bir vuruş gelecek biçimde ağır ağır okuyarak; daha sonra sözler yerine aynı değerlerdeki notalara el çırparak çalışalım.

Örnekte görüldüğü gibi, her biri birer vuruş olan sözcükler, yine her biri birer vuruş olan tamlik notalarla gösteriliyor. Cümle ortasındaki “virgül”, anlamın güçlenmesi için bir süre beklememiz gerektiğini, müzik yazısında aynı yerdeki “⏸” (tamlik sus) ise bir vuruş susmamız gerektiğini belirtmektedir.

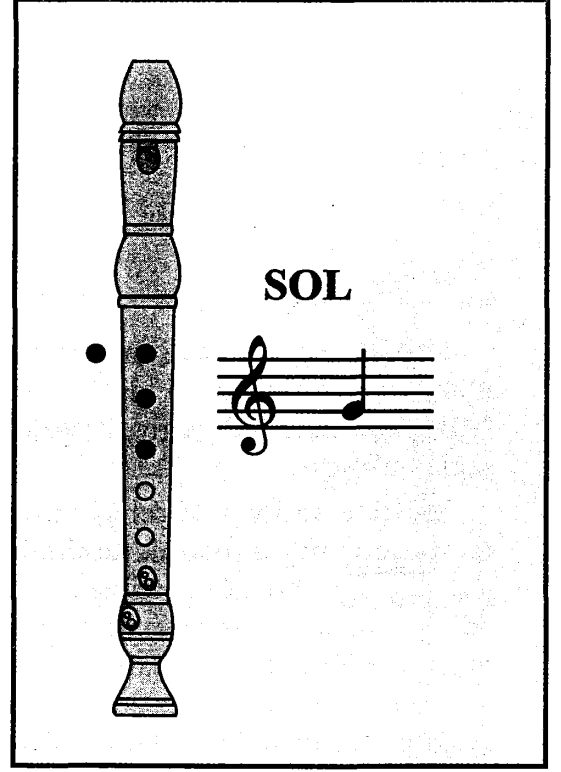
Müzik yazısında sesler notalarla gösterilir. Notalar, birbirine paralel beş çizgi ve dört aralıktan oluşan “dizek” üzerine yazılır. Dizek üzerine yazılan notalar, ancak dizeğin başına konulan anahtarla bir anlam kazanırlar. Bizim kullanacağımız anahtar ♪ sol anahtarıdır.

Müzik parçaları belli kurallara göre ölçülenerek, kendi içlerindeki denge sağlanır. Bu durum, parçanın başına sol anahtarından sonra yazılan “ölçü sayısı (2, 4 vb) ile belirtilir.

Ölçüler, ölçü çizgileriyle birbirlerinden ayrılırlar. Parça, biri ince, diğeri kalın iki çizgi, “bitiş çizgisi” ile bitirilir.

SOL SESİ

Müzik yazısına ilişkin olarak öğrendiğimiz bu bilgileri, yine aynı örnek üzerinde uygulayalım. Ancak bu kez, cümleyi vuruş yaparak okuduktan sonra, blokflütümüzle de çalalım. Dizek üzerindeki “sol” notasının çalgılarımızdaki yeri, yandaki şemada görüldüğü gibidir: Sol elimizin başparmağı arka deliği, yine aynı elimizin işaret, orta ve yüzük parmakları ise öndeki delikleri kapatmaktadır. Bu konumu bozmadan dilimizle “dü” diye üflediğimizde (dil vurduğumuzda) sol sesi çıkacaktır. Çalışma sırasında, her nota için ayrı dil vurulması gerektiği unutulmamalıdır.

ŞEKİL 6

Müzik parçaları çalınır ya da söylenirken suslarda, susların dışında ise virgül ile yukarıdan ayrılmış yerlerde nefes alınmalıdır. Gelişigüzel yerlerde alınacak nefesler, müziğin etkisini azaltabilir.

Aşağıdaki cümleyi üç aşamada çalışalım. Önce ağır ağır vuruşlarla okuyalım. Sonra aynı biçimde çalgımızla çalalım. Üçüncü aşamada ise sözleri söyleyelim.

Konuşma dilinde her hecenin süresi bir vuruş değildir. Bazen iki ve daha çok hece, bir vuruş içinde söylenebilir. Tamlık nota değerinin içinde iki tane “yarımlık” nota ya da sus (♩, ♪ ♪) bulunmaktadır.

Aşağıda tamlık ve yarımlık notalardan oluşan bir atasözü bulunmaktadır. Atasözünü ağır bir tempoda okuyalım, çalalım ve söyleyelim.

Bin bil - sen bi - le, bir bi - le - ne da - nış!

Aşağıdaki cümlelerin tartımlarını düşünerek, uygun cümleyi, uygun tartım kalıbının altına yazınız.

Bir düşman çok, bin dost az.

Dağ ıssız, orman sessiz.

Ezginin kaynağını, sesin temel özelliklerinden “yükseklik” özelliği oluşturur. Müzik yazısında bu özellik, notaların dizek üzerinde yukarı ya da aşağı yazılmaları biçiminde görülür. Uzun ve kısa sesler, bir uyum içinde ince ve kalın seslerle bütünleşerek ezgiyi oluştururlar.

Aşağıdaki tekerleme, yalnızca tartımlarıyla yazılmıştır; önce tartımlarıyla çalışalım.

Yağ yağ yağ - mur tek - ne - de ha - mur tar - la - da ça - mur.

Şimdi aşağıda, aynı tekerlemede boş bırakılan notaları, alttan ikinci aralığa “la” olarak yazalım. Şimdi de iki sestem oluşan bu ezgiyi önce çalalım, sonra söyleyelim.

LA SESİ: Sol elin başparmağı arka deliği, aynı elin işaret ve orta parmakları üstteki birinci ve ikinci delikleri kapatır.

TAMAMLAMA-1

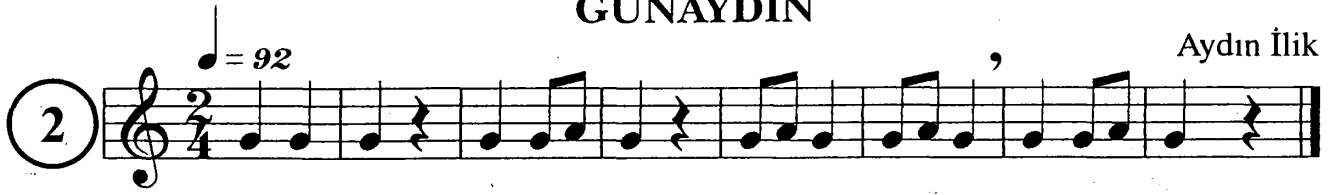
YAĞMUR

, Tekerleme

GÜNAYDIN

Aydın İlik

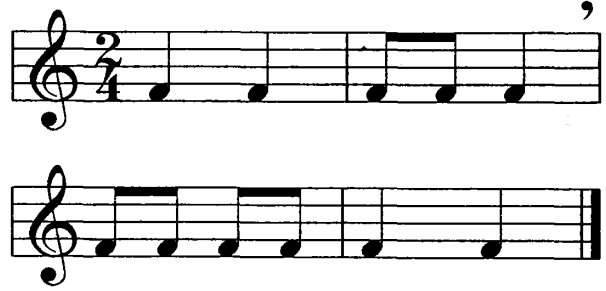

OYUN

Salih Aydoğan

FA SESİ: Sol sesinde basılı durumda bulunan parmaklara, sağ elin işaretparmağının dördüncü deliğe basarak eklenmesiyle oluşur. Blokflüt çalınırken sol elin serçeparmağı kullanılmaz. Ancak bu parmak gelişigüzel bir durumda değil, sol elin yüzükparmağına yakın ve aynı estetik görünüşte bulunmalı, sağ elin başparmağı destek görevini özenle sürdürmelidir.

ŞEKİL 8

KELEBEK

S. Aydoğan - A. İlik

DENİZ

S. Aydoğan - A. İlik

İLKBAHAR

Nezihe Şentürk

ÖĞÜT

Erdoğan Okyay

♩ = 96

7

Er-ken yat er-ken kalk, uy-ku-na çok dik - kât. 8"

YAVRU KUŞ

Sefai Acay

♩ = 92

8

Or-man-da bir yav - ru kuş Çık-mış yu - va - dan uç - muş
Av - cı - nın bi - ri gel - miş Yav - ru ku - şu be - ğen - miş.

2- Kaldırmış tüfeğini
Bastırmış tetiğini
Kuşcağız daldan düşmüş
Bakmışlar çoktan ölmüş.

3- Ahmet, Mehmet koşmuşlar
Yavru kuşu bulmuşlar
Hiç aldırılmamış avcı
Tüm köyü sarmış acı.

BULUT OLSAM

Salih Aydoğan

♩ = 92

9

1.Hava-da birtop bu-lut ol - sam, Negü-zel pa-ra-sız do-la-şır - dım. 60"

2- Sinop'a doğru gezinirdim
Oradan Hatay'a süzülürdüm.

3- Ne şirin bir yurt bu güzel yurt
Denizi güneşi havasıyla.

Aşağıdaki ezginin ölçü çizgileri çekilmemiştir, ezgiyi iki tamlık "2" ölçü sayısına göre ölçüleyiniz.

TAMAMLAMA-2

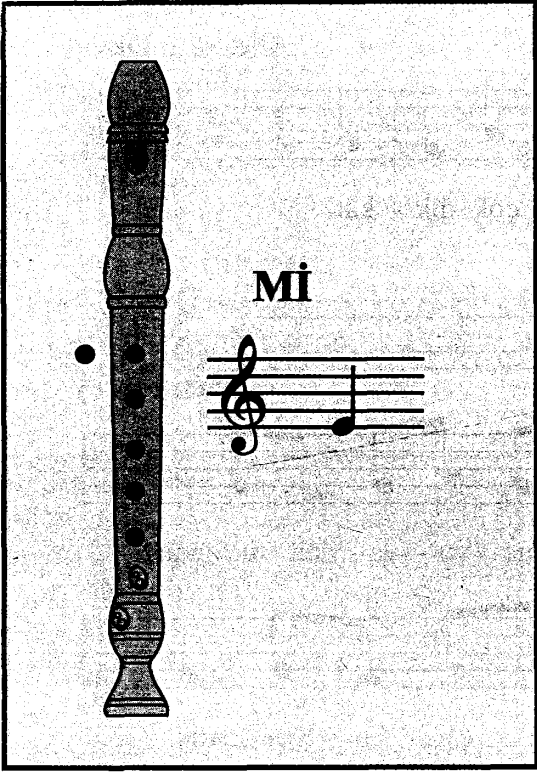
BİLMECE

Fatma Öz

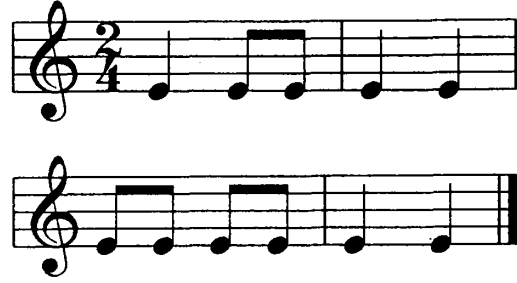
♩ = 72

10

18"

Mİ SESİ: Parmaklar fa sesinde olduğu gibidir. Ancak sağ elin ortaparmağı ile beşinci delik kapatılmalıdır. Bu sestten başlanarak pes (kalın) seslere doğru daha yumuşak üflenilmelidir.

ŞEKİL 9

cyan

KIRK YILLIK SİRKE

Salih Aydoğan

♩ = 84

11

1. Bir gün bir kom-şu, Kur-mak is - ter bir tur-şu.
Çok lez - zet - li ol - sun is - ter Yıl - lan - mış sir - ke a - rar.

Komşu- Ben dün duydum ki
Kırk yıllık sirken varmış
Bir ölçek versen de
Güzel bir turşu kursam.

Nasrettin Hoca- Doğru var ama
Vermem ondan bir damla
Her isteyene verirsem
Kırk yıl kalır mı sirkem?

Bitiş sesinin ezgide önemli bir görevi vardır. Bu ses hem ezginin tonunu belirtir, hem de ezgiye bitiş etkisi kazandırır. Aşağıdaki ezginin bitiş sesi yazılmamıştır. Bu ezginin seyrine uygun bir bitiş sesi bulunur.

TAMAMLAMA-3

MASAL

Salih Aydoğan

1. Dağ - lar ar - dın - da bir or - man var - mış,
2. Bir in - san gel - miş çok da za - lim - miş,
3. Yağ - mur yağ - ma - mış, gü - neş doğ - ma - mış,

Or - da bü - tün hay - van - lar, mut - lu ya - şar - mış.
Vur - muş bir bir on - la - rı, kes - miş or - ma - nı.
O za - li - min so - nu - nu, gö - ren ol - ma - mış.

ÇIRA YAKTIM YANMADI

Çankırı

Ha da - ha un e - le ha ha - da ha dö - ne - le ha Son
Ha da - ha gü - ze - le ha ha da - ha fi - da - na ha

1. Çı - ra çak - tım yan - ma - dı da Me - yil ver - dim al - ma - dı da ha. B. D.
Çok yal - var - dım tan - rı - ya da Du - am ka - bul ol - ma - dı da - ha 55"

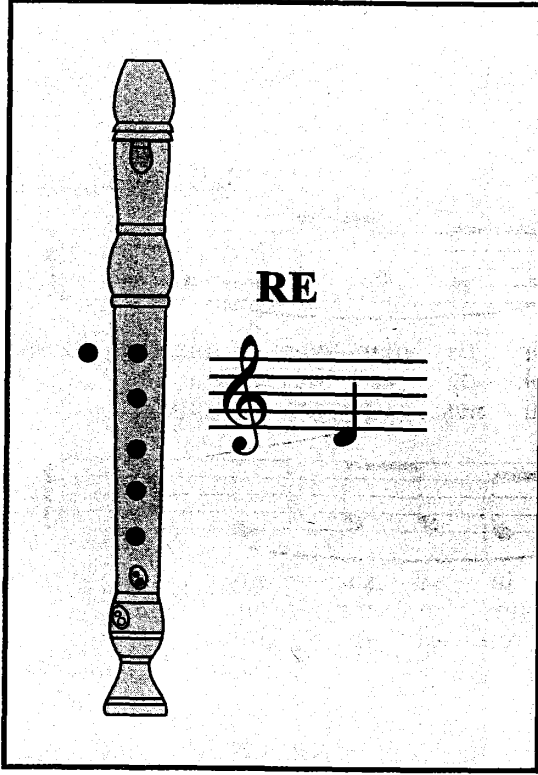
2- Kapıda gümüş firenk,
Dumanım direk direk,
El yarine kavuşmuş
Darısı bize felek.
BAĞLANTI

TAMAMLAMA-4

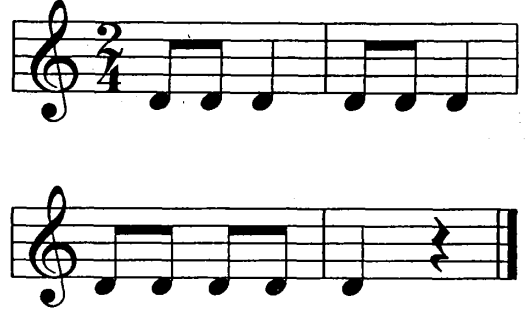
"♩" İki tamlık nota iki vuruştur. Aynı değerdeki SUS yazılır.

biçiminde, üçüncü çizginin üstüne

RE SESİ: Parmaklar mi sesinde olduğu gibidir. Ancak, sağ elin yüzükparmağı ile altıncı delik kapatılmalıdır. Bazı flütlerde re sesinin iki deliği bulunmaktadır. Re sesi, ancak bu deliklerin ikisi birden kapatıldığında temiz olarak çalınabilir.

ŞEKİL 10

TREN Aydın İlik

♩ = 88

14

24"

SEK SEK S. Aydoğan - A. İlik

♩ = 96

15

20"

ANNEM Söz: Ayşe Tanır
Müzik: Hikmet Ekim

♩ = 84

16

Gü - leç yüz - lü be - nim an - nem, Gü - zel söz -

lü be - nim an - nem, An - nem an - nem ca - nım an -

nem, Bir ta - ne - sin be - nim an - nem an - nem.

1 , 2

2- Bana kucak açarsın sen
Ne çok severim bir bilsen
Annem annem canım annem
Bir tanesin benim annem.

3- Bana emek verdin annem
Sevindirdin sevdin annem
Annem annem canım annem
Bir tanemsin benim annem.

KARLI DAĞLAR

Salih Aydoğan

♩ = 80

17

1.Ey u - lu dağ - lar kar - lı dağ - lar
2.Hep do - ru - ğun - da buz - lar kar - lar
3.Ah ba - har ol - sa koş - sam gel - sem

2

dağ - lar Hiç git - mez mi si - sin du - ma - nın. 1'20"
kar - lar Bak e - te - ğin - de ır - mak ağ - lar
gel - sem Öz - le - dim ke - ki - ği - ni pı - na - rı - nı sü - yu - nu.

İki ses birbiriyle bağlandığında, yalnızca ilk sese dil vurulmalıdır. İkinci ses, aynı dil vuruşu ve aynı nefesle birinciye bağlı olarak çalınmalıdır.

KEKLİK

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 72

18

1.Kek - li - ğim kı - na - lı - dır Ka - na - dı

ya - ra - lı - dır Ka - na - dı ya - ra - lı - dır oy. 50"

2- Kekliğim uçtu gelmez,
Ne yazık yaralıdır, oy.

3- Kekliğim gelse bile,
Ne yazık yaralıdır, oy.

KEKLİK

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 72

Yukarıdaki şarkının ölçüsünü ve nota değerlerini bir misli büyüterek, aşağıda boş bırakılmış bulunan yere yazınız.

BALIK - ÖRDEK - KURBAĞA

Mahir Dinçer

♩ = 128

19

1. Zıp zıp zıp - lar ka - ra - da yü - zer tat - lı su - lar - da,
2. Pay - tak pay - tak yü - rür - ken kaz ve ör - dek ka - ra - da,
3. Su - da ya - şar ba - lık - lar ses - siz ses - siz yü - zer - ler,

Vır - rak vır - rak ses - le - nir eğ - le - nir şu kur - ba - ğa
Vak vak vak vak yü - zer - ler eğ - le - nir - ler su - lar - da.
Ba - zen sü - rü ha - lin - de ba - zen yal - nız ge - zer - ler,

KALENİN BAŞINDA

Sivas

♩ = 104

20

1. Ka - le - nin ba - şın - da e - ker - ler da - rı E - ker - ler

bi - çer - ler e - der - ler kâ - rı. Yar ba - na yol - la - mış

ay - vay - nan na - rı. Oy Te - mur a - ğam yan Te - mur a - ğam. 1'04"

2- Kalenin başında ekerler küncü
Ekerler biçerler severler genci,
Yar bana göndermiş ayva turuncu.

BAĞLANTI

ORFF ÇALGILARI

16. yüzyılda kullanılmaya başlayan vurmali çalgılar, Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carll Orff (1895-1982) tarafından eğitim müziğine kazandırılmıştır.

Orff, konuşma dilinin tartımı ile müzikteki tartım ögesini birleştirmiş, bu bileşimi vurmali çalgılarda uygulayarak, müzik eğitiminde yeni bir yöntem geliştirmiştir.

Orff çalgıları, ezgi ve tartım çalgıları olmak üzere ikiye ayrılır. Ezgi çalgılarına, soprano, alto-tenor-bas-xylophon (ksilefon) soprano-alto-tenor-bas metallophan (metalefon); tartım çalgılarına ise zil, def, çelik üçgen, ağaç blok, trampet, kastanyet, marakas örnek verilebilir.

EZGİ-I

Müzik: Bela Bartok
Düzenleme: Aydın İlik

♩ = 114

Bl. Fl.

21

20"

△ = Çelik üçgen

○ = Def

ANADOLU ÇOCUK EZGİSİ

Müzik: İ. Baran
Düzenleme: Aydın İlik

♩ = 120

Bl. Fl. (22)

15''

EZGİ-II

Müzik: Bela Bartok
Düzenleme: Yakup Kıvrak

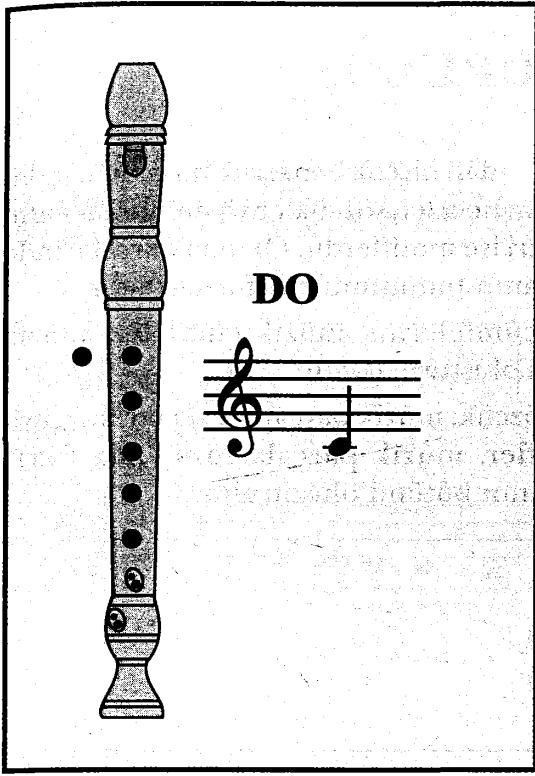
♩ = 104

1. Bl. Fl. (23)

2. Bl. Fl.

18''

18''

DO SESİ: Parmaklar re sesinde olduğu gibidir. Ancak, sağ elin serçeparmağı ile yedinci ve son delik kapatılmalıdır. Birçok flütte re ile birlikte do sesi de çift deliklidir. Do sesini temiz olarak elde edebilmek için, bu deliklerin ikisi birden kapatılmalı ve özellikle çok yumuşak üflenmelidir.

ŞEKİL 11

HALAY

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 116

24

1. Gel ya - nı - ma gir ko - lu - ma gel ya - nı - ma

1 gir ko - lu - ma hey hey Ver e - li - ni

2 al men - di - li çek ha - la - yı hey. hey hey. 1'15"

2- Dön bir sağa bir de sola,
Dön bir sağa bir de sola.
BAĞLANTI

3- Koy beline sağ elini,
Koy beline sol elini.
BAĞLANTI

TAMAMLAMA-6

Aşağıda, yalnızca nota başları yazılıp, süreleri belirtilmemiş sesler bulunmaktadır. Bu sesleri, bir ezgi oluşturmayı düşünerek tartımlayıp, oluşan ezginin durumuna göre ölçüleyiniz.

KARLI DAĞLAR

Salih Aydoğan

♩ = 80

17

1.Ey u - lu dağ - lar kar - lı dağ - lar
2.Hep do - ru - ğun - da buz - lar kar - lar
3.Ah ba - har ol - sa koş - sam gel - sem

2

dağ - lar Hiç git - mez mi si - sin du - ma - nın.
kar - lar Bak e - te - ğin - de ır - mak ağ - lar
gel - sem Öz - le - dim ke - ki - ği - ni pı - na - rı - nı su - yu - nu.

1'20"

İki ses birbiriyle bağlandığında, yalnızca ilk sese dil vurulmalıdır. İkinci ses, aynı dil vuruşu ve aynı nefesle birinciye bağlı olarak çalınmalıdır.

KEKLİK

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 72

18

1.Kek - li - ğim kı - na - lı - dır Ka - na - dı

ya - ra - lı - dır Ka - na - dı ya - ra - lı - dır oy. _____ 50"

2- Kekliğim uçtu gelmez,
Ne yazık yaralıdır, oy.

3- Kekliğim gelse bile,
Ne yazık yaralıdır, oy.

KEKLİK

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 72

Yukarıdaki şarkının ölçüsünü ve nota değerlerini bir misli büyüterek, aşağıda boş bırakılmış bulunan yere yazınız.

BALIK - ÖRDEK - KURBAĞA

♩ = 128

Mahir Dinçer

1. Zıp zıp zıp - lar ka - ra - da yü - zer tat - lı su - lar - da,
2. Pay - tak pay - tak yü - rür - ken kaz ve ör - dek ka - ra - da,
3. Su - da ya - şar ba - lık - lar ses - siz ses - siz yü - zer - ler,

Vır - rak vır - rak ses - le - nir eğ - le - nir şu kur - ba - ğa
Vak vak vak vak yü - zer - ler eğ - le - nir - ler su - lar - da.
Ba - zen sü - rü ha - lin - de ba - zen yal - nız ge - zer - ler,

KALENİN BAŞINDA

♩ = 104

Sivas

1. Ka - le - nin ba - şın - da e - ker - ler da - rı E - ker - ler

bi - çer - ler e - der - ler kâ - rı. Yar ba - na yol - la - mış

ay - vay - nan na - rı. Oy Te - mur a - ğam yan Te - mur a - ğam. 1'04"

2- Kalenin başında ekerler küncü
Ekerler biçerler severler genci,
Yar bana göndermiş ayva turuncu.

BAĞLANTI

ORFF ÇALGILARI

16. yüzyılda kullanılmaya başlayan vurmali çalgılar, Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff (1895-1982) tarafından eğitim müziğine kazandırılmıştır.

Orff, konuşma dilinin tartımı ile müzikteki tartım ögesini birleştirmiş, bu bileşimi vurmali çalgılarda uygulayarak, müzik eğitiminde yeni bir yöntem geliştirmiştir.

Orff çalgıları, ezgi ve tartım çalgıları olmak üzere ikiye ayrılır. Ezgi çalgılarına, soprano, alto-tenor-bas-xylophon (ksilefon) soprano-alto-tenor-bas metallophan (metalefon); tartım çalgılarına ise zil, def, çelik üçgen, ağaç blok, trampet, kastanet, marakas örnek verilebilir.

EZGİ-I

Müzik: Bela Bartok
Düzenleme: Aydın İlik

♩ = 114

Bl. Fl.

21

20"

△ = Çelik üçgen

○ = Def

ANADOLU ÇOCUK EZGİSİ

Müzik: İ. Baran
Düzenleme: Aydın İlik

♩ = 120

B1. Fl. (22)

15"

EZGİ-II

Müzik: Bela Bartok
Düzenleme: Yakup Kıvrak

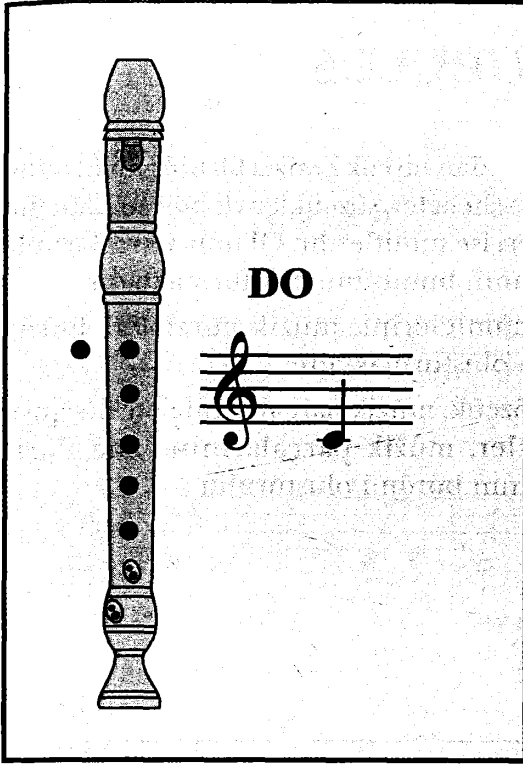
♩ = 104

1. Bl. Fl. (23)

2. Bl. Fl.

18"

18"

DO SESİ: Parmaklar re sesinde olduğu gibidir. Ancak, sağ elin serçe parmağı ile yedinci ve son delik kapatılmalıdır. Birçok flütte re ile birlikte do sesi de çift delikli dir. Do sesini temiz olarak elde edebilmek için, bu deliklerin ikisi birden kapatılmalı ve özellikle çok yumuşak üflenilmelidir.

ŞEKİL 11

HALAY

Saip Egüz
(1920-1981)

$\text{♩} = 116$

24

1. Gel ya - nı - ma gir ko - lu - ma gel ya - nı - ma

1 2

gir ko - lu - ma hey hey Ver e - li - ni

1 2

al men - di - li çek ha - la - yı hey. hey hey. 1'15"

2- Dön bir sağa bir de sola,
Dön bir sağa bir de sola.
BAĞLANTI

3- Koy beline sağ elini,
Koy beline sol elini.
BAĞLANTI

TAMAMLAMA-6

Aşağıda, yalnızca nota başları yazılıp, süreleri belirtilmemiş sesler bulunmaktadır. Bu sesleri, bir ezgi oluşturmayı düşünerek tartımlayıp, oluşan ezginin durumuna göre ölçüleyiniz.

EZGİLERDE YAPI - KURULUŞ

Okuma parçalarıyla müzik parçaları arasında yapıları bakımından birçok benzerlik bulunmaktadır. Okuma parçalarında olduğu gibi müzik parçalarında da harfler, heceler, sözcükler vb bulunmaktadır. Müzik parçalarının harfleri notalar, heceleri ölçüler, sözcükleri ise motiflerdir. Okuma parçalarında sözcükler cümleleri, cümleler paragrafları, paragraflar parçanın bütününe oluşturmaktadır.

Müzik parçalarında da aynı biçimde motifler müzik cümlelerini, müzik cümleleri müzik dönemlerini (periyotları), dönemler ise parçanın bütününe oluşturmaktadır.

Okuma parçalarında anlam taşıyan en küçük birim olan sözcük, müzik parçalarında bir duyguyu dile getiren en küçük birim olan motife denktir. Motifler, müzik parçalarının "ana fikri" durumundadırlar. Bu fikir, çeşitli biçimlerde işlenerek parçanın bütünü oluşturulur.

SEHER OLDU

(a + b) (c + b)

$\bullet = 116$

Urfa

25

13"

Yukarıdaki parçada, birbirine çok benzeyen a ve b motifleri art arda gelerek bir müzik cümlesi oluşturmaktadır. İnci özelliğiyle ezgiyi durağanlaştıran bu cümle, ikinci cümlelerin ilk motifi olan c motifiyle yeniden bir devinim kazanmakta ve daha önce gelen b motifiyle yeniden karar sesine ulaşarak, ezgi tamamlanmaktadır.

MAÇKA YOLLARI

Trabzon

$\bullet = 108$

26

Oy — 1.Maç-ka yol-la - rı taş - lı ge-li-yor ka - lem kaş - lı

Ne o - lur - sa - na ya - rim böy - le göz - le - rin yaş - lı. 40"

2- Yukarı gel yukarı, ırmağın gözündeyim,
Eller tatlı uykuda, ben senin derdindeyim.

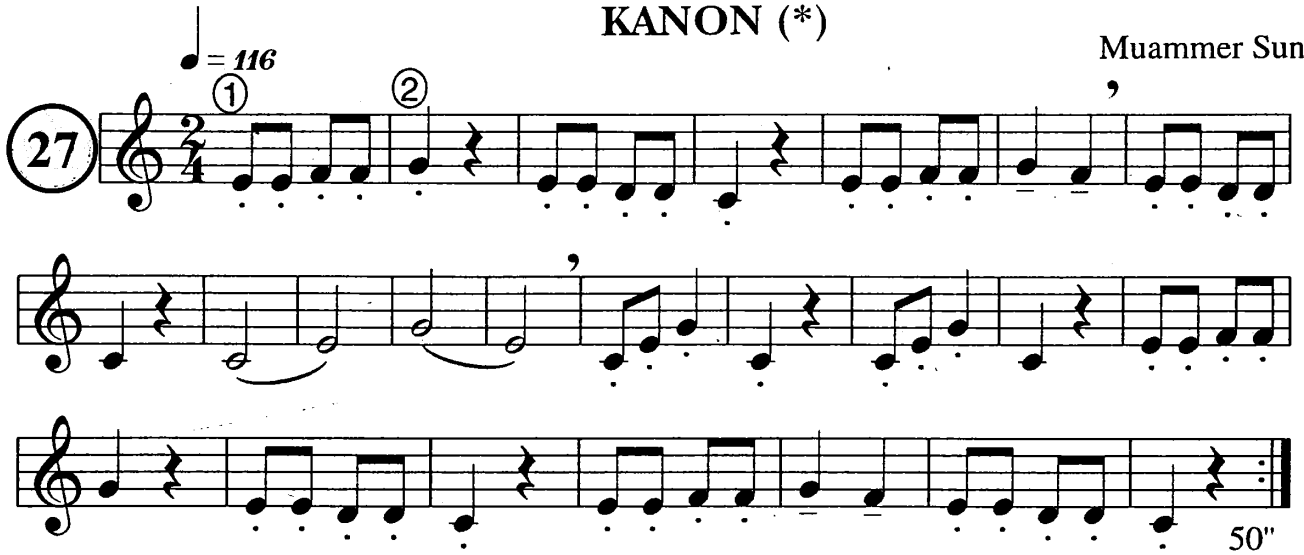
KANON (*)

Muammer Sun

♩ = 116

① ②

27

50"

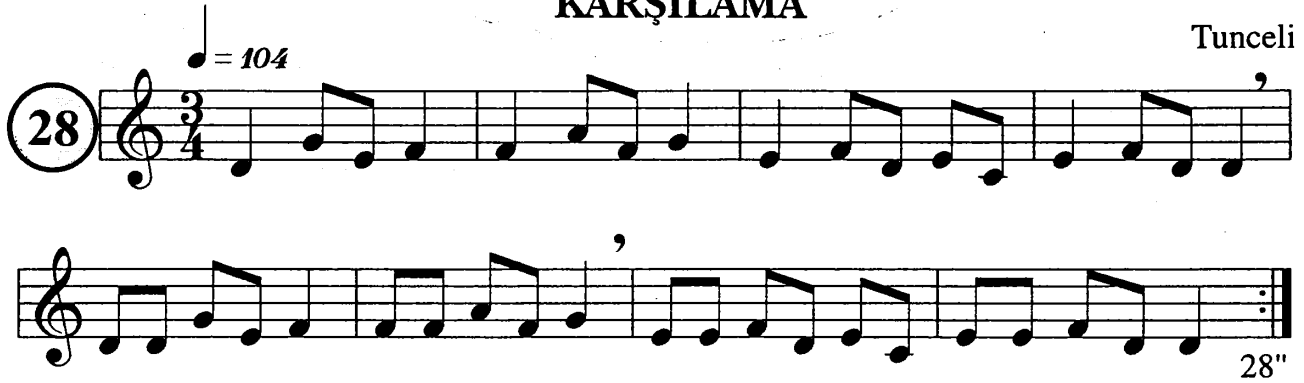
(*) Kanon: Aynı ezginin, çoksesli olacak biçimde ayrı kümelerce seslendirilmesine denir. (Kitaptaki diğer kanonlar 59, 107, 120, 127 no'lu ezgilerdir.)

KARŞILAMA

Tunceli

♩ = 104

28

28"

TAMAMLAMA-7

Aşağıda Karşılama adlı bu ezginin yapısıyla ilgili bazı cümleler bulunmaktadır. Bu cümlelerden ikisi yanlıştır. Yanlış olan cümleleri işaretleyiniz.

D	Y	
()	()	1- Ezgi, dört motiften oluşmuştur.
()	()	2- Ezgi, iki müzik cümlesinden oluşmuştur.
()	()	3- Motifler birbirine benzememektedir.
()	()	4- Motiflerin dördü de karar sesinde bitmektedir.
()	()	5- Cümlelerin ikisi de karar sesinde bitmektedir.

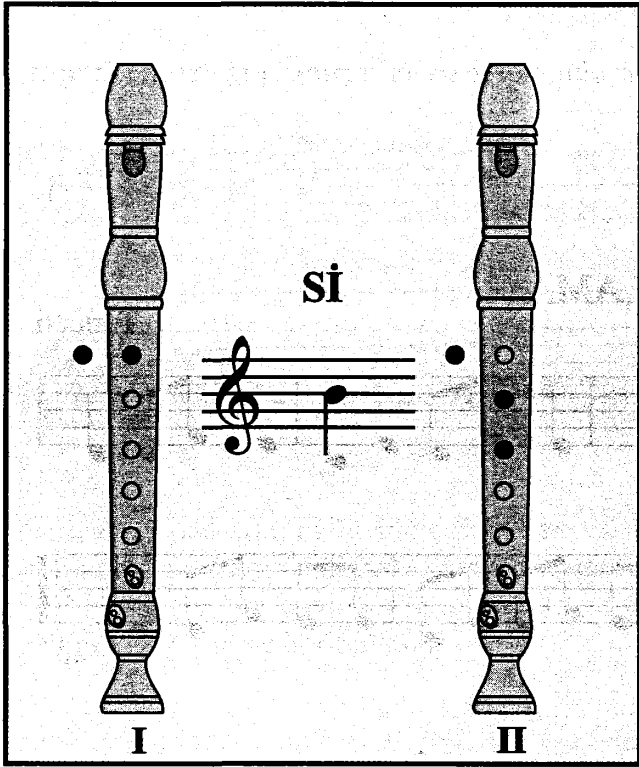
EZGİ-III

Muammer Sun

♩ = 126

29

30"

Sİ SESİ: Sol elin başparmağı ile arka delik, işaretparmağıyla da üstten birinci delik kapatılmalıdır. Bu parmak düzeni ile güçlük çekilen parçalarda, başka bir parmak düzeni kullanılabilir. O zaman sol elin başparmağı ile arka, orta ve yüzükparmaklarıyla da ikinci ve üçüncü delikler kapatılır. (Birinci delik açıktır.)

ŞEKİL 12

DUYGU

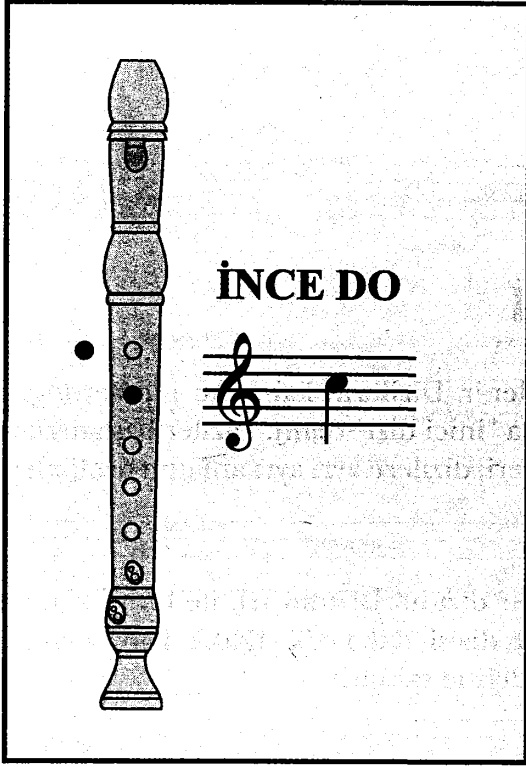
Suna Çevik

♩ = 96

30

20"

Bir notanın yanına konulan nokta "♩." o notanın değerini, kendi değerinin yarısı kadar uzatır. Bu noktaya "uzatma noktası" denir.

İNCE DO SESİ: Sol elin başparmağı ve ortaparmağı, arka ve üstten ikinci deliği kapatmalıdır. Bu sestten başlanarak, tiz (ince) seslere daha basınçlı olarak üflenilmelidir.

ŞEKİL 13

BİLMEM ŞU FELEĞİN

31 $\text{♩} = 104$ Türkü

Bil - mem şu fe - le - ğin ben - de ne - si var.
Her git - ti - ğim yer - de yar is - ter ben - den.

San - ki be - nim mor süm - bül - lü ba - ğım var.

Zem - he - ri a - yın - da ca - nım gül is - ter ben - den.

2- Evlerinin önü zeytin ağacı
Dökülmüş yaprağı kalmış ağacı
Eğer senin gönlün, bende yoğ ise
Sen bana kardeş de canım, ben sana bacı.

TAMAMLAMA-8

Aşağıdaki ezginin boş bırakılmış ölçülerini, diğer kısma uygun olarak tamamlayınız.

MİNİK KUŞ

$\text{♩} = 104$ Sultan Şahin

SES DİZİLERİ

Sekiz komşu sesin art arda sıralanmasına "dizi" (gam) denir. Dizilerin kalından inceye doğru sıralananlarına "çıkıcı", inceden kalına doğru sıralananlarına "inici dizi" denir. Diziler başladıkları sesin adını alırlar. Dizideki sekiz sesin birbirleriyle olan ilişkileri, dizilere ayrı ayrı anlatım özellikleri kazandırır.

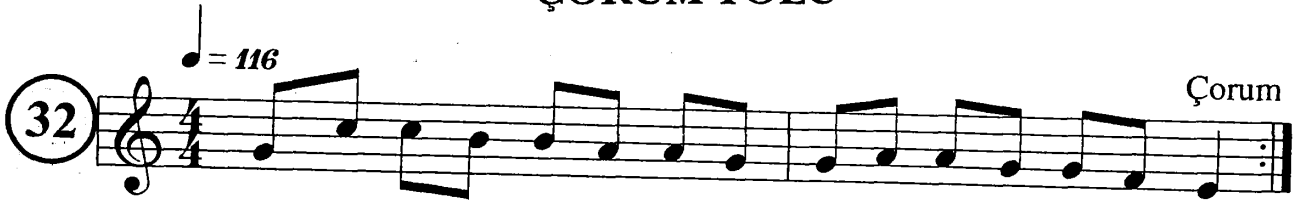
Çargâh dizisi: Halk müziğinde yaygın olarak kullanılan bir dizidir. Dizinin III. ile IV. ve VII. ile VIII. sesleri arası yarım, diğer seslerin arası ise tamdır. Çargâh dizisi, daha çok yiğitlik, kahramanlık gibi konuları dile getiren, aydınlık ve neşeli bir anlatım özelliğine sahiptir.

Çıkıcı do çargâh dizisi:

İnici do çargâh dizisi:

ÇORUM YOLU

1. Gi - di - yo - rum Ço - ru - ma da bir taş ye - dim ko - lu - ma,
2. Ço - rum yo - lu bu mu - dur da tes - ti do - lu su mu - dur?

Ko - lum sa - rıl - mak is - ter ya - rin men - di - li i - le.
Tez ge - li - rim de - miş - tin tez ge - li - şin bu mu - dur?

KARGA İLE TILKI

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 96

33

Bir gün bir hır - sız kar - ga hah hah hah hah hah ha

Bir par - ça pey - nir çal - mış hah hah hah hah ha

Kon - muş bir dal - da kal - mış hah hah hah hah hah ha

Et - ra - fi sey - re dal - mış hah hah hah hah ha. 40"

2- Ordan geçen bir tilki (hah hah...)
"Şen sesinle öt" demiş (hah hah...)

Aptal karga "gak" demiş (hah hah...)
Peyniri tilki yemiş (hah hah...)

DOSTLUK

(Freundschaft)

Alman Ezgisi

Uyarlama: E. Zuckmayer - S. Tamer

♩ = 96

34

1. Doslu - ğun biz sev - gi - siy - le, Top - lan - dık her an bur - da.
1. Wahre Freundschaftsoll nich wan - ken. Wenn sie gleich ent - fer - net ist,

Bu sev - gi ba - ğı kop - maz hiç da - ğıl - sak bir gün yur - da. 60"
Le - bet fort noch in Ge - dan - ken und der Treu - e nicht ver - gisst!

2- Bu güzel günü andıkça,
Çarpacak kalbim benim,
Bu sevgiyle ebediyen,
Uzanır sana elim.

2- Keine ader Soll mir schlagen,
Wo ich nicht an dich gedacht,
Ich will, Sorge für dich tragen
Bis Zur Späten Mitternacht.

Noktalı tamlık: Yanına nokta konulan tamlığa "noktalı tamlık" denir. Noktalı tamlık bir buçuk vuruştur. Genellikle, yanına konulan yarımlik nota ile iki vuruşa tamamlanarak () kullanılır.

GÜZEL GÜNLER

Salih Aydoğan

35

50"

TAMAMLAMA-9

Aşağıdaki ezginin boş bırakılmış ölçülerini, diğer kısma uygun olarak tamamlayınız.

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Destancı Mustafa

36

Ça - nak - ka - le i - çin - de vur - du - lar be - ni

Öl - me - den me - za - ra koy - du - lar be -

ni of genç - li - ğim ey - vah.

2- Çanakkale içinde aynalı çarşı
Anne ben gidiyorum düşmana karşı.

3- Çanakkale içinde bir kırık testi,
Anneler, babalar ümidi kesti.

4- Çanakkale içinde sıra sıra selviler
Binbaşılar oturmuş asker öğretler.

CAN - CAN POLKA

Jacques Offenbach
(1819-1880)

♩ = 126

37

1 2

ANKARA TÜRKÜSÜ

Türkü

♩ = 114

38

An - ka - ra - nın ta - şı - na bak

Göz - le - ri - min ya - şı - na bak.

Biz düş - ma - nı e - sir al - dık

Şu fe - le - ğin i - şı - ne bak pek şan - lı - yız.

2- Ankara'nın taştır yolu
Her tarafı asker dolu
Artık yetiş Kemal Paşa
Kan ağlıyor Anadolu
(Pek gamlıyız).

2- Ankara'da şanlı ordu
Her tarafa çadır kurdu
Türk ordusu karşısında
Zalim düşman kaçyordu
(Pek şanlıyız).

ÇOKSESLİLİK ÇALIŞMALARI

Çoksesli parçalarda ve kanonlarda, önce tüm kümeler bütün ezgileri birlikte çalmalı, sonra her küme diğerini dinleyerek parçayı birlikte ağır ağır çalmalı, son olarak da parça asıl temposunda çalınmalıdır.

GÖKYÜZÜ

Aydın İlik

♩ = 120

39

18"

OYUN

5 No'lu Macar Dansı'ndan

Johannes Brahms (1833-1897)

Uyarlama: Hasan Toraganlı

♩ = 128

40

Hay - di tu - ta - lım el - e - le hop hop. Hız - la - dö - ne -

lim el - e - le hop hop. Gel e - şin - le gel ça - buk - ça -

buk koş gel. Gel se - vinç - le gel gü - le gü - le koş gel.

♩ = 64

♩ = 128

♩ = 64

♩ = 128

SESLENİŞ

Salih Aydoğan

$\bullet = 116$

41

Musical notation for the first system of 'SESLENİŞ'. It consists of two staves in 4/4 time. The top staff has a treble clef and the bottom staff has a bass clef. The music is written in a simple, melodic style with a tempo of 116 beats per minute.

Musical notation for the second system of 'SESLENİŞ'. It consists of two staves in 4/4 time. The top staff has a treble clef and the bottom staff has a bass clef. The music is written in a simple, melodic style with a tempo of 116 beats per minute. The system ends with a double bar line and the number '25''.

KELOĞLAN

Türk halk ezgisi
Söz: Hasan Toraganlı

$\bullet = 120$

42

Musical notation for the first system of 'KELOĞLAN'. It consists of a single staff in 2/4 time. The music is written in a simple, melodic style with a tempo of 120 beats per minute. The system ends with a double bar line.

1.Ev-vel za-man i-çin-de, Kal-bur sa-man i-çin-de,

Musical notation for the second system of 'KELOĞLAN'. It consists of a single staff in 2/4 time. The music is written in a simple, melodic style with a tempo of 120 beats per minute. The system ends with a double bar line.

Saf bir kel oğ - lan var-mış, Tek ba - şı - na ya - şar - mış.

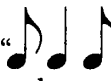

2- Bir gece rüya görmüş
Kel başa devlet konmuş
Yola çıkmış erkenden
Çil horozu ötmeden

3- Dağ başında bir saray
Var kapısında bir tay
Et var önünde tayın
Gelin bunu anlayın

4- Ot vermiş küçük taya
Gir demiş, tay, saraya
Keloğlan hemen dalmış
Gezdikçe şaşakalmış

5- Her oda para dolu
Sonunda bulduk yolu
Zengin oldum artık ben
Eksiğim yok kimseden

6- Keloğlan döndü eve
Ardında yüklü deve
Güzel prensesi aldı
Ömrünce mutlu kaldı.

Aksatım (Senkop): “” biçiminde yazılan tartıma aksatım (senkop) denir. Toplam değeri iki vuruştur. Aksatımda aksayan birim vurgulu () okunur.

()

HALAY

Sivas

♩ = 96

43

40''

SAZIM'A

Âşık Veysel Şatıroğlu
(1894 - 1973)

♩ = 96

44

1. Sa-zım ben gi - der - sem sen kal dün - ya - da hey
Giz - li sır - la - rım a - şı - kâ - ret - me hey
Lal ol - sun dil - le - rin söy - le me ya - lan hey.

Ga-rip bül-bül gi - bi a - hü - za-ret-me hey

za - ret - me hey za - ret - me hey za - ret - me hey hey. 2'40''

2- Sen petek misali, Veysel de arı
İnleşir beraber yapardık balı,
Ben bir insanoğlu, sen bir dut dalı,
Ben babamı sen ustamı unutma.

SARAY YOLU

Türkü

♩ = 96

45

Sa - ray yo - lu in - ce - dir. Sa - ray
yo - lu in - ce - dir. Ne ka - ran - lık
ge - ce - dir loy, Ne ka - ran - lık ge - ce - dir.

NEŞELİ GÜNLER

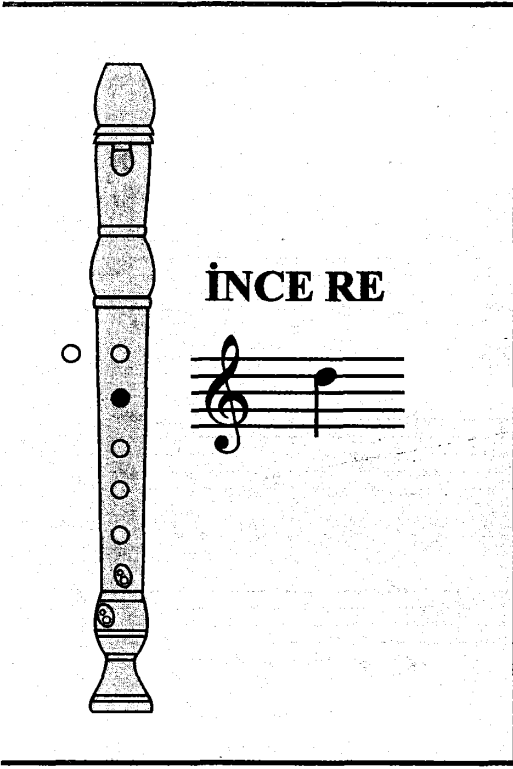
(The Sound of Music, film müziğinden)

Richard Rodgers

♩ = 110

46

DO bir kü - lah don - dur - ma RE mas - ma - vi bir de - re
Mİ de - niz - de bir ge - mi. FA ge - mi - de bir tay - fa.
SOL pa - pat - ya - lı bir yol LA gü - neş - te bir dam - la.
Sİ Ay - şe - nin ke - di - si. ve yi - ne şim - di tek - rar SOL Mİ DO

İNCE RE SESİ: Yalnızca sol elin ortaparmağı üstten ikinci deliğı kapatmalıdır. Ancak sağ elin başparmağı flütü iyi dengelemelidir.

ŞEKİL 14

BAYRAK MARŞI

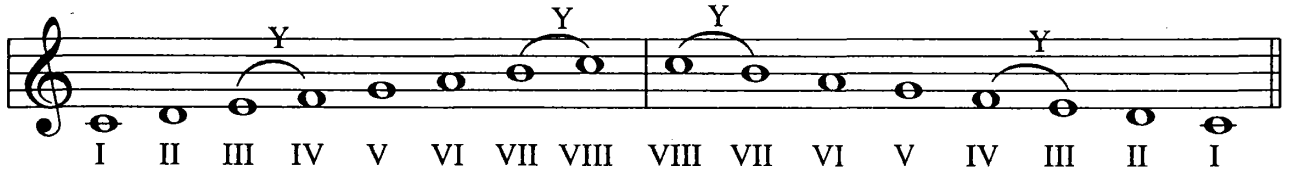
Halil Bedii Yönetken
(1899-1971)

♩ = 114

(47)

A - ta - la - rım gök - ten ye - re in - dir - miş - ler ay - yıl - dı - zı,
 Bir bu - lu - ta sar - mış - lar ki ren - gi şa - fak - tan kır - mı - zı.
 Gö - re - vim - dir bay - ra - ğı - mı üs - tün tut - mak her bay - rak - tan.
 Can ve - ri - rim kan dö - ke - rim vaz - ge - çe - mem
 ben bu hak - tan, vaz - ge - çe - mem ben bu hak - tan.

Do majör dizisi:

Majör dizi: Batı müziğinin ana dizisidir. Ses aralıkları bakımından Türk müziği dizilerinden çargâha benzemektedir. Dizinin III. ile IV. ve VII. ile VIII. sesleri arası yarım, diğer sesler arası tamdır. Ancak, işleniş biçimleri farklı olduğundan, bu iki dizinin etkileri de farklıdır. Majör dizisinin neşeli, güvenli bir anlatım özelliği vardır.

ARKADAŞLIK

Alman Ezgisi

Uyarlama: Akif Saydam

♩ = 120

48

Bir şen dos-tun ol-maz-sa tra lâ lâ tra lâ lâ Kal-bin sev-gi dol-maz-sa

tra lâ lâ lâ lâ. O dö - nüp sa - na bak - maz

tra lâ lâ tra lâ lâ. Ar - ka - daş böy -

le ol - maz, tra lja lâ lâ lâ.

40"

ÇEYREKLİK NOTA DEĞERLERİYLE ÇALIŞMALAR

Birim notamız olan tamlığın içinde dört tane "çeyreklik" () bulunmaktadır. Bu çeyreklikler, birbirlerine bağlanarak çeşitli tartım kümeleri oluştururlar. İlk öğreneceğimiz küme, bir yarımlik iki çeyreklikten oluşmaktadır. Toplam değeri bir vuruştur.

Aşağıdaki atasözlerini tartımlarıyla çalışınız (okuyunuz, çalınız, söyleyiniz)

Söz var iş bi - ti - rir, söz var baş , yi - ti - rir.

Bir mih bir nal kur - ta - rır, bir nal bir at kur - ta - rır.

EVLERİNİN ÖNÜ

1. Ev - le - ri - nin ö - nü bir kö - TÜ yo - kuş, Kız - kur - ba - no - la - yım
Ha - lı - nın üs - tü - ne dö - ker - ler na - kış İl - mek ça - lan ağ il -

bu na - sıl ba - kış bu na - sıl ba - kış
le - rin o - lay - dım ben de o - lay - dım. _____

1'10"

2- Ağ örenin yönü beri bakıyor,
Kız senin bakışın beni yakıyor,
Oğul balı gibi burcu kokuyor,
Al benim mendilim sil uğrun uğrun da
Gel uğrun uğrun.

JINGLE BELLS

Amerikan Halk Ezgisi
Düzenleme: A. İlik

$\text{♩} = 120$
mf

Bl. Fl.

50

Jin - gle bells! ji - gle bells! jin - gle all the way!

C

Oh what fun it is to ride in a one horse o - pen sleigh!

F C G

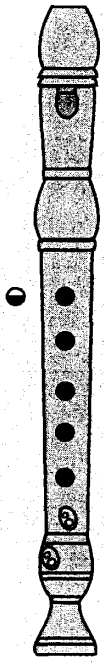
Jin - gle bells! ji - gle bells! jin - gle all the way!

C

Oh what fun it is to ride in a one horse o - pen sleigh!

F C G C

Bazı parçalara piyano, org, akordeon ve gitarla eşlik edilebilmesi amacıyla uygu (akor) şifreleri de konulmuştur. Şifrelerdeki harflerden A: La, B: Si, C: Do, D: Re, E: Mi, F: Fa, G: Sol'ü simgelemektedir. Avrupa'da alfabe nota sistemi olarak bilinen bu sistem, günümüzde de kullanılmaktadır.

İNCE Mİ

İNCE Mİ SESİ: Kalın mi sesindeki parmak düzeni ile çalınır. Ancak sol elin başparmağı yarım açılmalı ve daha basınçlı üflenmelidir.

ŞEKİL 15

İPEK YOLU

♩ = 76

S. Aydoğan - A. İlik

51

rit.

32"

TAMAMLAMA-10

Aşağıdaki ezginin üçüncü ve dördüncü ölçülerinde yalnızca tartımlar yazılmıştır. Ezgiyi, akışına uygun sesler bularak tamamlayınız.

♩ = 84

OYUN

AKDENİZ MARŞI

Leyla Saz
(1850-1936)

♩ = 114

52

Yas - lı git - tim şen gel - dim, Aç koy - nu - nu ben gel - dim.

Ba - na bir yu - dum su ver, Çok u - zak yol - dan gel - dim.

Rüzgârlardan atım var
Şimşekten kanadım var
Göğsümde al yazılı
Gazilik beratım var

Korkma açıl şen yurdum
Dağlara ordu kurdum
Açık denizlerine
Süngümlle kilit vurdum

Deniz deniz Akdeniz
Suları berrak deniz
Karşımda yar ağlıyor
Gideyim bırak deniz.

GÖNÜL

Salih Aydoğan

♩ = 104

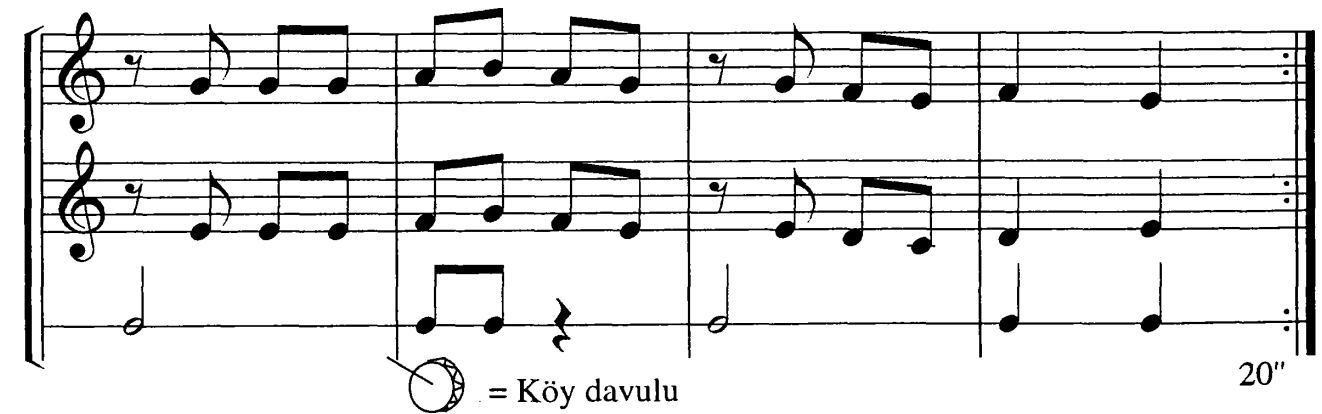
1. Bl. Fl.

53

2. Bl. Fl.

Yas - lı git - tim şen gel - dim, Aç koy - nu - nu ben gel - dim.

Ba - na bir yu - dum su ver, Çok u - zak yol - dan gel - dim.

20"

Çeyrekliklerden oluşan bir başka küme, iki çeyreklik ve bir yarımliğin oluşturduğu kümedir. Kümenin toplam değeri bir vuruştur. Bu kümenin de içinde bulunduğu aşağıdaki cümleleri tartımlarıyla çalışınız.

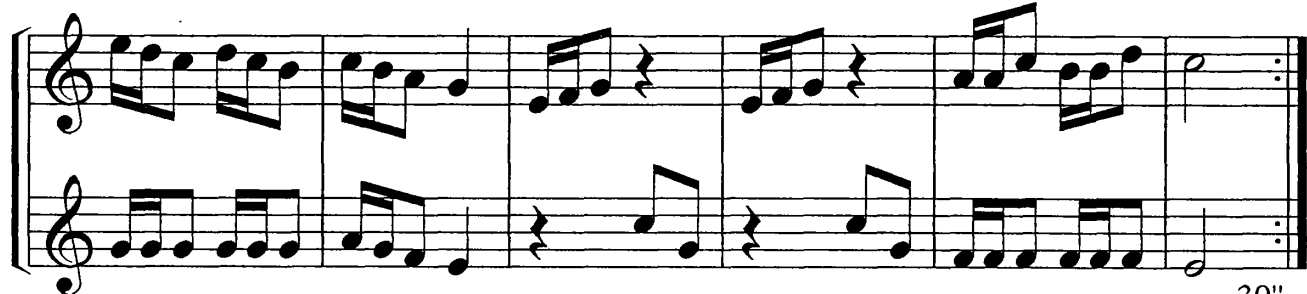
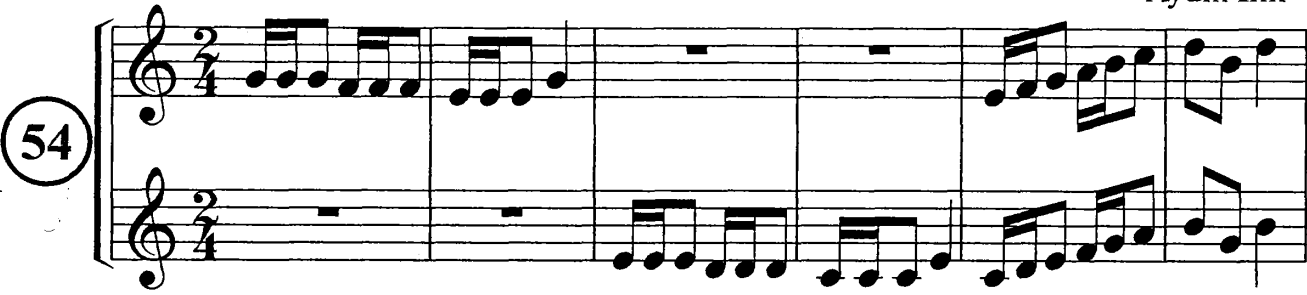
İ - yi - lik yap i - yi - lik bul!

Sev-mek ne gü-zel ya-şa-mak ne gü-zel?

(♩♩) ÇİFTLİK

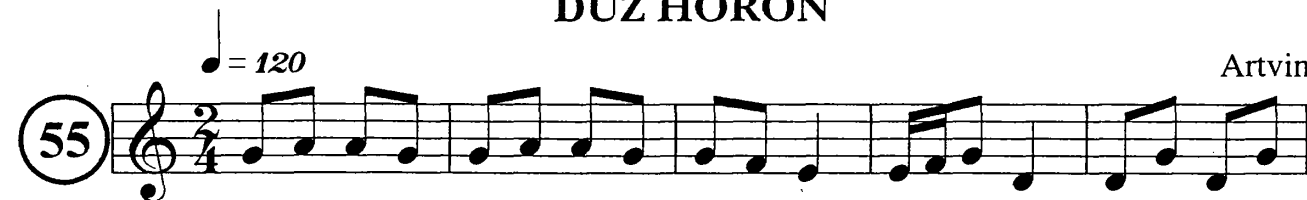
Aydın İlik

30"

DÜZ HORON

Artvin

20"

AĞIR KEVENK

Bitlis

♩ = 72

B. D.
60"

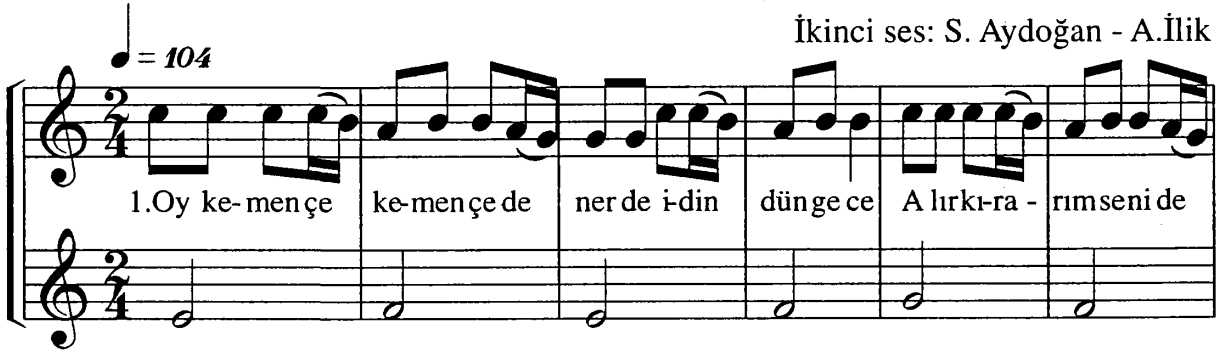
KEMENÇE

Ordu

İkinci ses: S. Aydoğan - A. İlik

♩ = 104

57

Oy oy oy oy oy oy

oy oy oy A - lır kı-ra - rım se-ni de eğ-len-ce-sin eğ len-ce.

52"

2- Ben kemençe çalamam
On parmağa kıyamam,
Bana Ordulu derler,
Ben Ordu'dan ayrılmam.

3- Akşam oldu yanıyor,
Ordu'nun ışıkları.
Adamı öldürüyor
Kibar konuşukları

SAATİM

(4 Sesli Kanon)

Gökhan Akın

♩ = 96

① ② ③ ④

59

Ti-ki-ti-ki tak tak ti-ki ti-ki tak tak Yel-ko-va-nı dö-ner. Ti-ki-ti-ki tak tak

ti-ti-ti-ki tak tak ti-ki-ti-ki tak tak Ak-re-bi dö-ner ti-ki-ti-ki tak tak.

EZGİ-IV

Edip Günay

♩ = 92

60

BİR TAŞ ATTIM

Antalya

♩ = 96

61

Bu türkünün başına, türkünün karakterine uygun serbest (ölçsüz) olarak doğaçtan (*) bir giriş yapınız.

(*) **Doğaçlama:** Duygu ve düşüncelerin notaları yazılmadan, o anda çalınarak ya da söylenerek dile getirilmesidir.

Hüseyni dizisi: Halk müziğinin ana dizisidir. Bu dizi incelerde aydınlık, kalınlarda ise karamsar bir anlatım özelliğine sahiptir.

Hüseyni dizisinde II. ile III. ve VI. ile VII. seslerin arası yarım, diğer seslerin arası tamdır. Re hüseyni, değiştirici işaret almayan doğal hüseynidir.

Çıkıcı re hüseyni dizisi:

İnici re hüseyni dizisi:

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Âşık Veysel Şatıroğlu (1894 - 1973)

Düzenleme: Salih Aydoğan

62

NOKTALI YARIMLIK

Yanına nokta konulan yarımlik notaya "noktalı yarımlik" () denir. Konulan bu noktayla, noktalı yarımliğin değeri bir çeyreklik daha artarak, toplam değeri üç çeyreklik etmektedir.

Noktalı yarımlik, genellikle yanına konulan çeyreklik nota ile birlikte, bir vuruşa tamamlanarak kullanılır.

Noktalı yarımliğin da içinde bulunduğu, aşağıdaki cümleleri tartımlarıyla çalışınız.

ATA SÖZÜ

Yaş ke-sen, baş ke-ser.

Dal - ga - lan gök - ler - de şan - lı bay - ra - ğım.

EZGİ-V

 = 76

Saadettin Ünal

B. D.
40"

KADİFEKALE

 = 96

Aydın İlik

B. D.
30"

FIGARO

(Figaro'nun Düğünü Operasından)

W. A. Mozart
(1756-1791)

♩ = 96

65

32"

HOROZUMU KAÇIRDILAR

Eskişehir

♩ = 88

66

1. Horo-zu-mu kaçır dı-lar Damdanda-ma u-çur-du-lar Su-yu-na da pi-lav pi-şir-di-ler

Geh bi-li bi-li bi-li bi-li-bil bi-li bi-li bil-li Çil-li-de ho-ro-zum kay - bol - du.

24"

2- Horozumun tüyü kara
Sesi gider Üsküdar'a
Bugünlerde düştüm dara.
BAĞLANTI

MÜZİKTE HIZ VE GÜRLÜK (NÜANS)

Okuma parçalarında parçanın anlamını güçlendirmek ve etkisini artırmak amacıyla noktalama imleri kullanılır. Müzik parçalarında da aynı amaçla kullanılan işaretler ve terimler bulunmaktadır. Parçalar ancak bu işaret ve terimlere göre seslendirildiklerinde gerçek anlamlarını bulurlar.

Aşağıda, hız ve gürlük ile ilgili bazı işaret ve terimler bulunmaktadır. Parçalarda bu işaret ve terimleri anlamlarına göre hız ve gürlük değişiklikleri yaparak kullanınız.

HIZ TERİMLERİ

Adagio	: Ağır
Andante	: Ağırca
Moderato	: Orta
Allegro	: Çabuk
Ritardando (Rit.)	: Ağırlaşarak
Accelerando (Acc..)	: Hızlanarak

METRONOM SAYISI(*)

: 72-92
: 92-116
: 116-144
: 144-184

GÜRLÜK TERİMLERİ

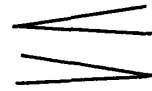
Piyoano	: Hafif
Mezzo Forte	: Orta güçte
Forte	: Güçlü
Crescendo	: Güçlenerek
Decrescendo	: Hafifleyerek

İŞARETİ

P

mf

f

MEVSİMLER

(Gürlük Alıştırması)

S. Aydoğan - A. İlik

♩ = 96

67

(*) Metronom: Müzikte hızı belirleyen bir araç.

YALVARIŞ

("Yeni Dünya" adlı 5. Senfoniden)

A. Dvorak
(1841-1904)
Söz: Saip Egüz

♩ = 88

68

1. Gün bit-ti ay doğ-du yıl-dız-lar gök-te Ge-ce de her ye-ri
kap-lar bir ke-der. İç-li bir ses ge-lir kuy-tu de-re-den,
Yan-kı-lar ak-se-der kar-şı te-pe-den. Gel ba-na çok iç-li
bir şar-kı söy-le. Yük-sel-sin ez-gi-ler gök-le-re doğ-ru
Gök-le-re doğ-ru gök-le-re doğ-ru. 1'16"

Yukarıdaki parçanın uygun yerlerine uygun gürlük işaretleri yerleştiriniz.

Noktalı yarımlik başka bir biçimde de kullanılmaktadır. Bu durumda, çeyreklik nota önce, noktalı yarımlik sonra (♩.) gelmektedir. Bu tartımın kullanıldığı aşağıdaki cümleleri çalışınız.

Yık - mak ko - lay yap - mak zor.

Be - nim eş - siz gü - zel yur - dum.

SAKA KUŞU

(♩.)

Salih Aydoğan

♩ = 92

69

KÜÇÜK ÇEKİRGE

♩ = 60

mf

Aydın İlik

Ye - şil kır - lar i - çin - de kü - çük bir çe - kir - ge var - mış,

Zıp zıp zıp zıp, sıç - rar - mış o - ra - ya bu - ra - ya ko - şar - mış.

SABAH

♩ = 84

Derya Yakut

ASLAN MEHMETÇİK

Söz : Rakım Çalapala

Müzik : Salih Aydoğan

♩ = 108

1. Tar - la - da renç - ber

Sı - nır - da as - ker,

Tunç gi - bi ge -

2. Ye - l - dir a - şar o

Sel - dir ta - şar o

Öl mez ya şar

zer,
o

As - lan Meh - met - çik.

1-2. Do - yu - ra - nım o,

Ko - ru - ya - nım o,

Be - nim ca - nım o,

As - lan Meh - met -

çik

As - lan Meh - met - çik

As - lan Meh - met - çik

çik 32"

Kürdi dizisi: Halk müziğinde yaygın olarak kullanılan dizilerden biridir. Dizinin, I. ile II. ve V. ile VI. sesleri arası yarım, diğer seslerin arası tamdır. Bir başka deyişle minör dizisinin (sayfa 78) derecesinin yarım ses pesleşmesiyle elde edilir.

Çıkıcı kürdi dizisi

İnici kürdi dizisi

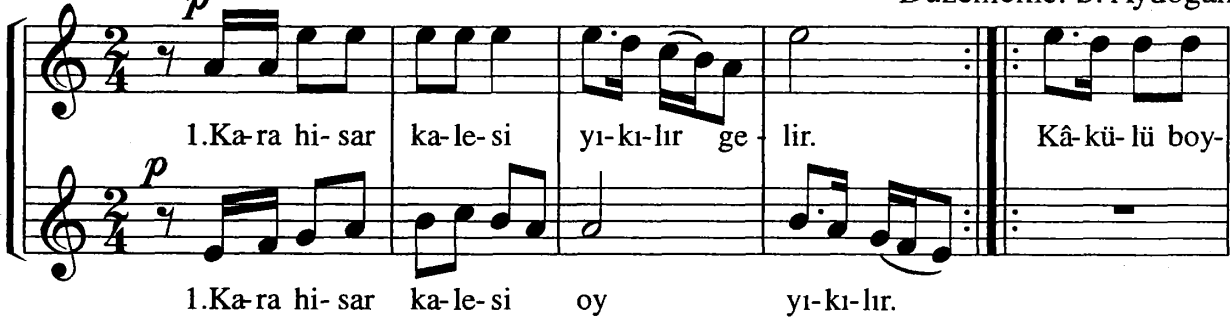
KARAHİSAR KALESİ

$\bullet = 60$

Afyon

Düzenleme: S. Aydoğan

73

2- Ben bir koyun olayım, sen de bir kuzu,
Meleye meleye getirem yazı.

Yayladan gel allı gelin yayladan,
Ver elini karlı dağlar aşalım, bayramlaşalım.

KIBRIS KURTULUŞ MARŞI

Söz: Coşkun Ertepinar
Müzik: Salih Aydoğan

♩ = 108
mf

74

1. Bek-le-dik sa-bır-la yüz-yıl bek-le-dik, El-bet bir gün
gü-neş do-ğa-cak de-dik. Kah-ra-man mü-ca-hit
şan-lı Meh-met-cik Za-fer za-fer a-çan gü-lü-müz bi-
zim. 1.2. Kop-tu da o rüz-gâr a-na-va-tan-dan,
Mut-lu bir şa-fak da doğ-du bu va-tan tan. 54"

2- Aşılmaz kıyımız, sular hırçındır,
Göz dikenler bilsin, hedef yalçındır,
Davamız hürriyet, barış içindir,
Güneş gibi açık yolumuz bizim.
BAĞLANTI

Dört çeyreklikten oluşan son tartım kümemiz başta ve sonda çeyrekliklerin, ortada yarımliğin bulunduğu kümedir. Daha önce öğrenmiş olduğumuz aksatımın bir misli

küçültülmüş biçimindedir. Toplam değeri bir vuruştur. Bu tartımı aşağıdaki cümlelerle çalışınız.

A - ta - tür - kün i - zin - de - yiz

Yurt - ta sulh ci - han - da sulh

KÖYÜM

Salih Aydoğan

75

$\bullet = 60$

ILGAZ

A. Samim Bilgen

76

$\bullet = 66$
p

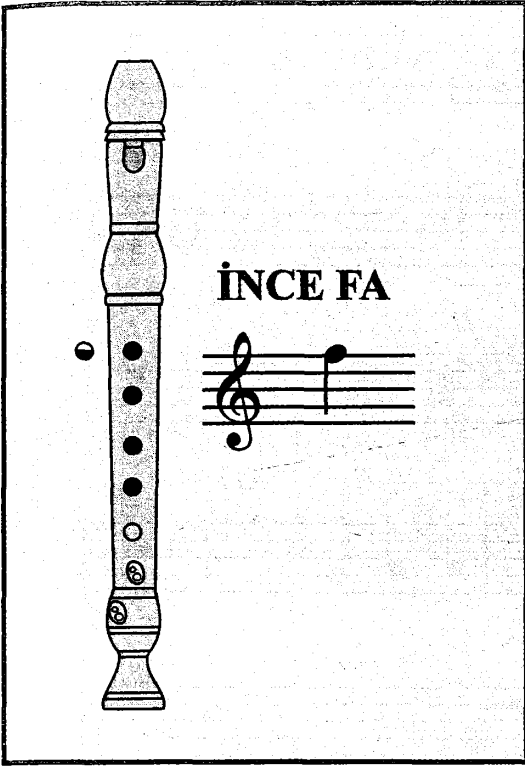
Il - gaz A - na - do - lu - nun sen yü - ce bir da - ğı - sın Il - gaz

A - na - do - lu - nun sen yü - ce bir da - ğı - sın. Ba - har - la yer - yü - zün - de

gü - zel - le - rin ba - ğı - sın Ba har - la yer - yü - zün - de gü - zel - le - rin ba - ğı - sın. 60"

2- Yalçın kayalıkların göklere yükseliyor,
Senin dumanlı başın, bulutları deliyor,

3- Yükseklerden akıyor, ne güzel berrak sular,
Eteklerinde otlar, sürülerle kuzular.

İNCE FA SESİ: Kalın fa sesindeki parmak düzeni ile çalınır. Ancak sol elin başparmağı açılmalı ve basınçlı olarak üflenilmelidir.

ŞEKİL 16

MUTLU

MARŞ

(Arlesienne Suit'ten)

Georges Bizet
(1838-1875)

CIELITO LINDO

Meksika Halk Şarkısı

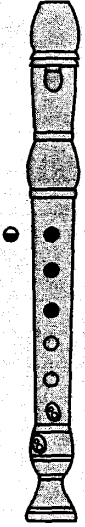
♩ = 160

79

C G7 C G7 C Emin
Dmin G
C C E7 F D7
Dmin G7 C C A7 D7
G7 Dmin G7 C 55"

ŞEKİL 17

İNCE SOL

İNCE SOL SESİ: Kalın sol sesindeki parmak düzeni ile çalınır. Ancak sol elin başparmağı yarım açılmalı ve basınçlı olarak üflenmelidir.

GÜNEY GÜLLERİ VALSİ

Johann Strauss
(1825-1899)

♩ = 160

80

C G F G F G C G
F G C F G F
F C G C 30"

FINDIK ŞARKISI

Alman Ezgisi

Düzenleme: Akif Saydam

81

♩ = 108

60"

TAMAMLAMA-12

Aşağıdaki ezginin boş bırakılmış bulunan ölçülerini devam ettirerek tamamlayınız.

DANS

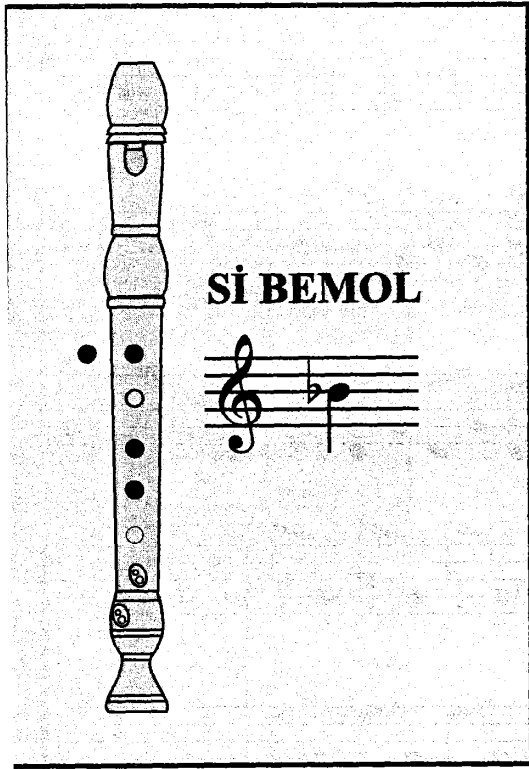
Nuray Çakmak

♩ = 108

SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER

Ezgilerde daha farklı etkiler yaratmak amacıyla, bazı sesler kalınlaştırılabilir ya da inceltilebilirler. Sesleri kalınlaştırmaya (pesleştirmeye) yarayan işarete "bemol" (\flat) inceltmeye (tizleştirmeye) yarayan işarete ise "diyez" (\sharp) denilmektedir. Bemol ya da diyez ile yarım ses kalınlaştırılmış ya da inceltirilmiş olan sesler, "bekar" (\natural) işaretiyle eski durumlarına getirilirler. Bu işaretlerin tümünde birden "değiştirici işaretler" denir. Müzik parçaları, ancak değiştirici işaretlerin yardımıyla başka tonlara aktarılabilirler (transpoze).

Parçanın başında (donanımında) yer alan değiştirici işaretler, o parçanın tonalitesini gösterir. Donanımda bulunan değiştiriciler parçanın sonuna kadar, parçanın içindekiler ise yalnızca buldukları ölçü için geçerlidirler.

Sİ BEMOL SESİ: Parmak fa sesindeki düzendeleyen ortaparmağın (ikinci deliğin) kaldırılmasıyla si bemol sesi bulunur.

ŞEKİL 18

YARENLİK

UÇURTMAM

Derya Yakut

♩ = 108

83

U - çurt - mam ne gü - zel San - ki ba - na söz e - der, **Son**
Gök - ler - de u - çar - ken Kuş - lar - la ya - rış e - der.

U - çurt - mam i - nat - çı - dır Bi - raz - da dik baş - lı - dır.
rit.

Ça - ır - dı - ğım da gel - mez, Ye - re in - mek is - te - mez. **B. D.**

GÜZEL ANADOLU

Hasan Toraganlı

♩ = 116

84

Dağ de - niz o - va ça - yır Gü - zel A - na - do - lu Rüz - gâ - rın se -
rin e - ser yer gök ı - şık do - lu Her yıl dört mev - sim ü - rün ta -
şar tar - la - la - rı. Buğ - day sap - sa - rı al - tın, dal - lar al - tın sa - rı. 58"

2- Sel gibi akan sular,
Kekik kokan dağlar,
Nar zeytin veren kırlar,
Bal damlayan bağlar.

3- Gün batar erken,
Köye döner kuzu, koyun,
Sessiz bir yaşam sürer,
Her ev düşer yorgun.

BÜLBÜL

Söz: Ali Ulvi Elöve

Alman Ezgisi

♩ = 126

85

Ey bül - bül gü-zel kuşşim-di sener-de-sin, Ner-de se-nin o mah-zun fer-ya-

din. Ne gü - zel ö-ter-din ö-ter-din de son-ra su-sar - din Ne ol-

du o se-nin tat - lı gü-r se-sin Sön-dü mü yok-sa ar-tık he-ve - sin.

60"

DENİZ ÜSTÜ KÖPÜRÜR

♩ = 88

Muğla

1. De-niz üs-tü kö-pü-rür hey ya - rim ni-na nay ni-na ni-na-

nay Ge-mi-le-re bin - sem gö-tü - rür hey ya - rim hey. 36"

1- Deniz üstü köpürür,
Gemilere binsem götürür,
Benim de buraya gelişim,
Bir güzelden ötürü.

2- Arabaya taş koydum,
Gül yastığa baş koydum,
Seni gelecek diye,
Sol yanımı boş koydum.

CUMHURİYET

Söz: Faik Canselen
Müzik: Zati Arca
(1863-1943)

87

$\bullet = 114$

1.Cum- hu- ri- yet cum- hu- ri- yet en gü- zel şey hür- ri- yet,

Ni- ce zah- met ni- ce e- mek ver- di o- na bu mil- let bu mil- let.

2- Gazimin sen en büyük bir yadigârisin bana, 3- Bu vatan hiç sensiz olmaz, ey güzel cumhuriyet,
Nice zahmet nice emek verdi sana bu millet. Milletim öyle demiştir, ya ölüm ya hürriyet!

10 KASIMLAR

Söz: Osman Atilla
Müzik: Erdoğan Okyay

88

$\bullet = 114$

1.On ka- sım gel - di - ğin - de, yer - ler gök - ler ü - şü - yor.
2.Bay- rak - lar i - ner i - ner, öp- mek i - çin kab - ri - ni.

Öy - le so - ğuk ki zin - de ye - şil yap - rak dü - şü - yor.
Hiç bir kim - se hiç bir - er dol - du - ra - maz ye - ri - ni

Her yı - lın on ka - sı - mı dep - reş - ti - rir hep ya - sı - mı.

Her yı - lın on ka - sı - mı dep - reş - ti - rir hep ya sı - mı.

ATAM

Ziya Aydınlan
(1905-1982)

89

İs - tik - lâl gü - neş gi - bi Hür an - lım - da

pa - rıl - dar Nab - zım - da a - teş gi - bi Fa - tih -

ler - den bir kan var. A - tam sen ra - hat u -

yu, Yol - cu - su - yuz biz hür - ri - ye - tin. A - tam

sen ra - hat u - yu, Bek - çi - si - yiz cum - hu - ri - ye - tin.

2- İnsanlıkla ün aldı
Tarihinde bu millet
Atamdan eser kaldı
Ülkümüz cumhuriyet

3- Zaferlerle doldurdun,
Ömrünü her cephede
Sönmeyen bir nur oldu,
Şimdi Anıttepe'de.

4- Atam sen rahat uyu
Yolcusuyuz bir hürriyetin
Atam sen rahat uyu
Bekçisiyiz cumhuriyetin

İLKBAHAR

Saip Egüz
(1920-1981)

♩ = 132

90

Lal la la la lal lal la lal lal la lal lal la lal la lal la

Bitirmelik *mf*

Son

lal lal lal lal lal lal lal la lal la 1.İş - te ilk - ba -

har gel - di bir ye - şil ha - lı ser - di, Renk - le

nir - ken dağ or - man yav - ru ku - zu hoş gel - di. 52"

2- Gün güldü güneş güldü,
Bülbül derdini döktü,
Mis kokarken gül nergis,
Göçmen kuşlar hoş geldi.

3- Neşe sardı her yeri,
Sanki bayram yeri.
Gök parlarken masmavi,
Güzel günler hoş geldi.

VONA LİMANI

♩ = 96

Ordu

91

1.Sert ka - ra yel e - si - yor yok de - ni - zin i - ma - nı.
2,Bi - ze şe - ref ve - ri - yor şi - rin Vo - na li - ma - nı

Bitirmelik

Loy loy loy lo lo loy loy ge - li - yor ham - si - ci ko - lu loy. 20"

2- Motor ile kayıklar,
Gelirler yelken kürek.
Girdiler bir limana,
Gülerken gevrek gevrek.
BAĞLANTI

3- Lale sümbül kokuyor,
Şu Vona'nın dağları.
Bize şeref veriyor,
Şirin Vona limanı.
BAĞLANTI

Senyo S : Bir bölümün yeniden çalınmasını belirten müzik terimidir.

DEĞİRMENİN BENDİNE

Ankara

Düzenleme: S. Aydoğan

♩ = 96

92

1. Değirmenin bendi-ne taş dön müyor dön - mü - yor,
2. Değirmene taş koy-dum

Oy oy oy de-ğir - men oy dön - mü - yor.

Oy oy oy oy

Dö-ner ken-di ken - di - ne A-car ge-lin a-ra-ba - dan in - mi-yor.
Bir yas-tı-ğa baş koy - dum

OMUZ HALAYI

Solist blokflüt

Orta Anadolu

93

Blokflüt Topluluğu

22"

YAYLA ÇİÇEĞİ MİSİN

Tokat

♩ = 112

94

1. Yay-la çi - çe - ği mi - sin ba-lam, Yu - var - lan da

gel ba - na Gel lin mi - sin kız mı - sın da

Vu - ra - la - ca - ğım sa - na Hop - pa ni - na ni - na nay

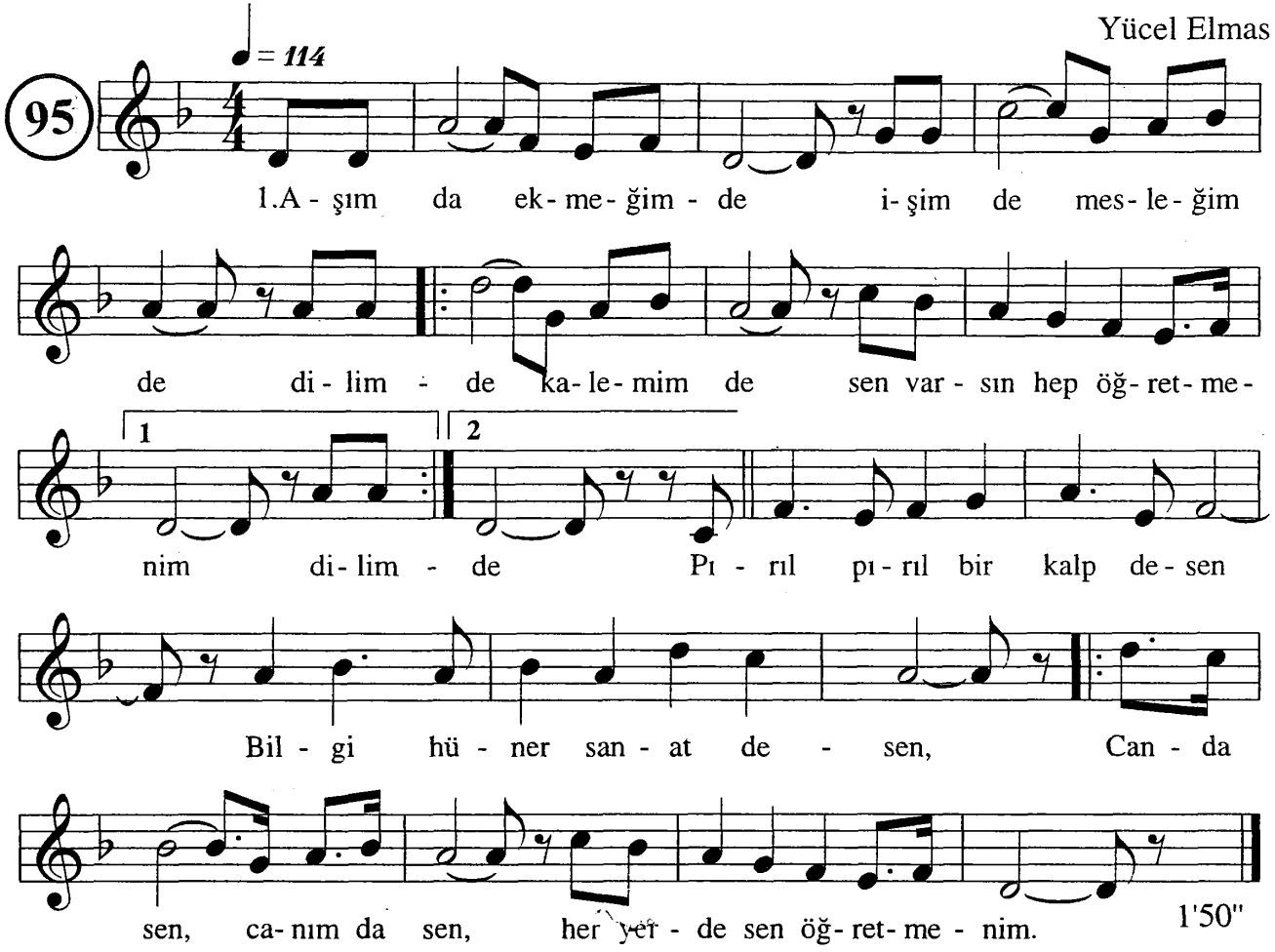
ni - nay da ni - na - nay Yav - rum ni - na ni - na nay ni - na - nay nay. 46"

SEN VARSIN ÖĞRETMENİM

Yücel Elmas

95

$\bullet = 114$

1. A - şım da ek - me - ğim - de i - şim de mes - le - ğim
de di - lim - de ka - le - mim de sen var - sın hep öğ - ret - me -
nim di - lim - de Pı - rıl pı - rıl bir kalp de - sen
Bil - gi hü - ner san - at de - sen, Can - da
sen, ca - nım da sen, her yer - de sen öğ - ret - me - nim. 1'50''

2- Köyümde, kentlerimde,
Yurdumun her yerinde,

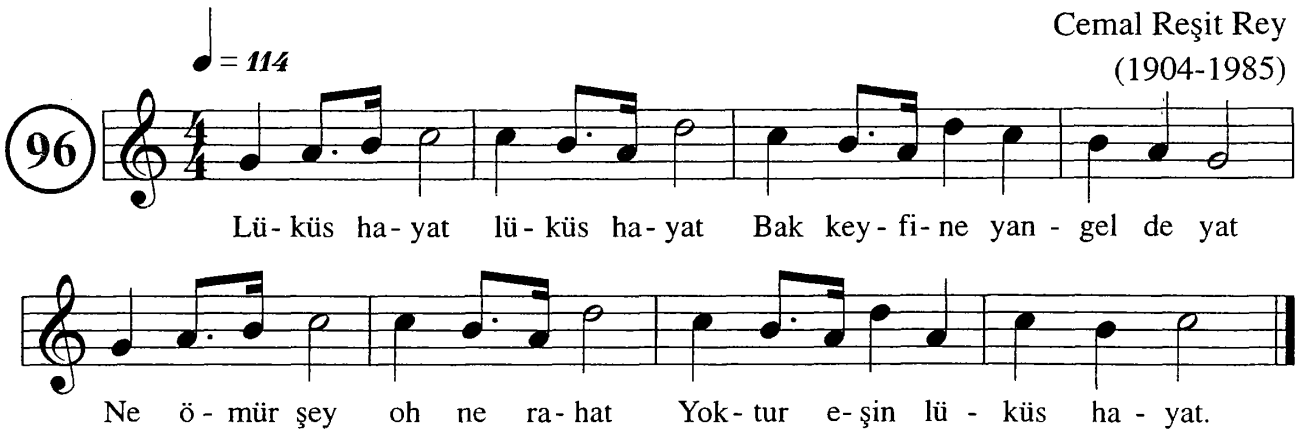
Dağlarda esen yelde,
Sen varsın hep öğretmenim.
BAĞLANTI

LÜKÜS HAYAT OPERETİ'NDEN

Cemal Reşit Rey
(1904-1985)

96

$\bullet = 114$

Lü - küs ha - yat lü - küs ha - yat Bak key - fi - ne yan - gel de yat
Ne ö - mür şey oh ne ra - hat Yok - tur e - şin lü - küs ha - yat.

KORSAN GEMİSİ

Hasan Toraganlı

$\text{♩} = 108$

97

Bu bir yel - ken - li ge - mi Koç kor - san - la - rın e - vi.

Bir kor - san bak en ön - de Bir kor - san baş - ka yön - de.

Bir kor - san var dü - men - de Hey a - man.

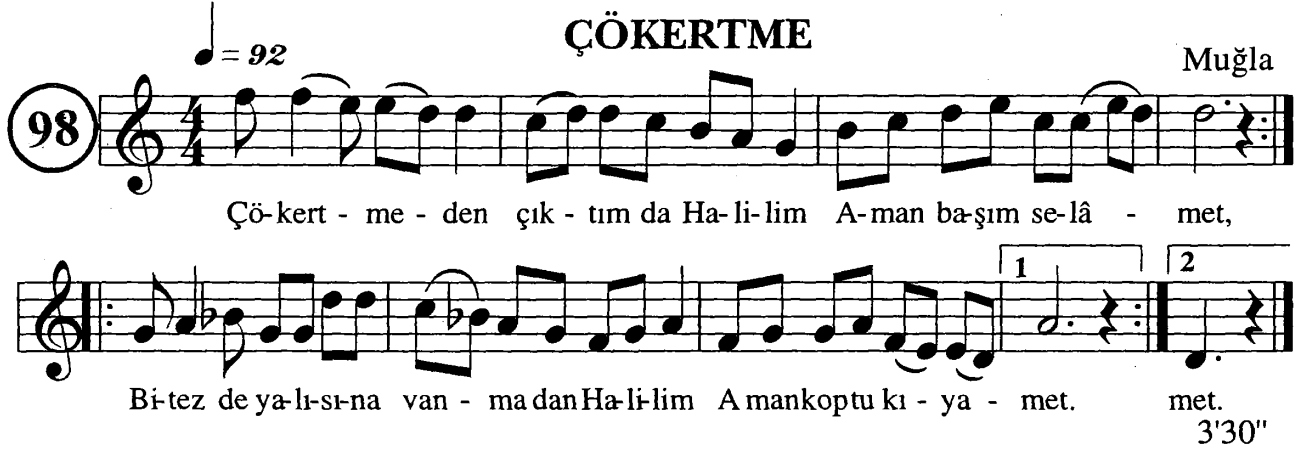
- 2- Nöbetçilerde dürbün Gözetlemekte her gün Bir gemi var uzakta
- 3- Bu yana yaklaşmakta Korsanlar hep ayakta Hey aman.
- 4- Bu gelen gemi düşman Geleceğine pişman Gürlesin kara toplar
- 5- Düşmanda yürek hopla Bugün bir zorlu cenk v Hey aman.

$\text{♩} = 92$

ÇÖKERTME

Muğla

98

Çö - kert - me - den çık - tım da Ha - li - lim A - man baş - ım se - lâ - met,

Bî - tez de ya - lı - sı - na van - ma dan Ha - li - lim A mankoptu kı - ya - met. met. 3'30''

- Çökertme'den çıktım Halilim, aman başım selamet, Gidelim gidelim Halilim, Çökertme'ye varalım,
- Bitez de yalıısına varmadan Halilim, aman koptu kıyamet, Kolcular gelmeden Halilim, nerelere kaçalım?
- Arkadaşım İbra'm Çavuş kızanlara emanet. Teslim olmayalım Halilim, aman kurşun sıkalım

Burası da Aspat değil Halilim aman Bitez Yalıısı,
Yüreğime ateş saldı aman kurşun yarası.

TAMAMLAMA-13

Bu türkünün ölçüsünü ve nota değerini bir misli küçülterek, aşağıda boş bırakılmış bulunan yerlere yazınız.

$\text{♩} = 92$

ÇÖKERTME

Muğla

Çö - kert - me - den çık - tım da Ha - li - lim A - man baş - ım se - lâ - met,

Bî - tez de ya - lı - sı - na van - ma dan Ha - li - lim A mankoptu kı - ya - met. met. 3'30''

BOMBİLİ BİLİ BOM

Tokat

Düzenleme: Demet İlik

♩ = 100

1

99

Bombi-li bi-li bi-li bom bom bom bi-li bi-li bi-li bom

Bom böm bombom bom bombom bom böm bombom bi-li bi-li

bom

To-katk-tan al - dım ba - kır a - man a - man a - man
O ça - kır göz - le - ri - ne a - man a - man a - man

bombom bom bom bom bom bom bom A-man a-man a-man hey

Son

Fat-mam göz-le-rin ça-kır.
Kur-ban ol-sun bu fa-kır.

hey

ça-kır göz-lüm.
Kur-ban ol-sun.

28"

2- Şu dereler şu düzler,
Kem küm dökülen sözler,
Yine mi sürmelendi,
Ocak söndüren gözler?

BAYRAĞIM

Ziya Aydınhan
(1905-1982)

♩ = 114

100

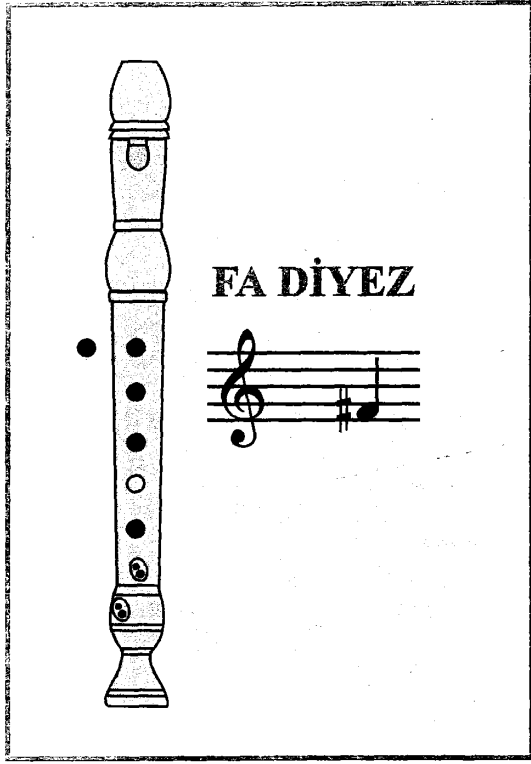
Bay - ra - ğım bay - ra - ğım o Al ren - gin sol - ma - sın Se -

ma - sı - nı yur - du - mun Baş - ka bir renk hiç al - ma - sın. Bay - ra -

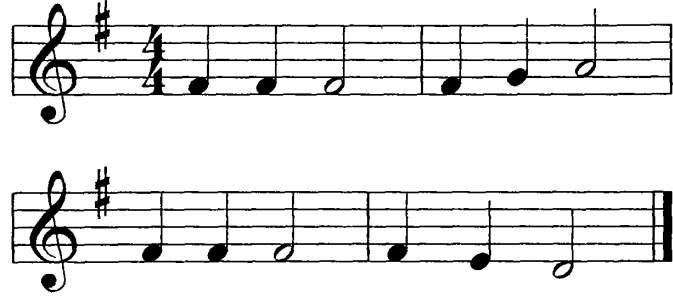
ğım par - la - sın ay - yıl - dı - zın her za - man Sen gü -

ler - sen ne - şey - le hür ya - şar bu va - tan.

44"

FA DİYEZ SESİ: Parmaklar do (kalın) sesindeki düzendeysen sağ elin işaretparmağının kaldırılmasıyla fa diyez sesi bulunur.

ŞEKİL 19

DANS

Bela Bartok
(1881-1945)

EZGİ-VI

(Mozart'ın TÜRK MARŞI Sonatından)

W. A. Mozart
Düzenleme: Aydın İlik

NORVEÇ DANSI

Edward Grieg
(1843-1907)

103

36"

DENİZCİLER

İsveç Ezgisi
Uyarlama: Saip Egüz

104

1. Kap-ka-ran-lık bir ge-ce-de bir ka-sır-ga ko - pun-ca Ne yıl dız-lar var
gök-yü-zün-de ne gü-lüm seray gök-te bi-ze, Her-de-niz- ci bek- ler u-ya nık bi - zi.

34"

2- Ey mavi gök, mavi deniz,
Her gönülde yaşarsın.
Dört yanımızda dev dalgalar,
Hiç durmadan bizi kucaklar.
Ey denizler sızsiz yaşanır mı hiç?

İNDİM BAKTIM

Antalya
Derleyen: Mehmet Akbulut

105

İN - dim bak-tım de-mir ka-pı sür - gü-lü sür - gü - lü.
Yan - dım a-man yan a-man a-man Si-yah-ta saç-lar sır - ma i - le
ör - gü - lü Ah si-yah saç-lar sır - ma i - le ör - gü - lü.

32"

YURDUM İÇİN

Faik Canselen

106

$\text{♩} = 114$

1. Yur - du - mun ne hoş u - fuk - la - rı dağ - la -
2. Bu di - yar yi - ğit - le - rin ye - ri çiğ - ne -
rı var, Mor - ya - maç - la - rı san - ki bir rü - ya şa - fak - la -
nir mi şan - lı Türk e - li ö - lü - rüz de dön - me - yiz ge -
rı, Ey va - tan ka - nım sa - na ar - ma - ğan ey va - tan. 40"
ri Ey va - tan ca - nım sa - na ar - ma - ğan ey va - tan.

TAMAMLAMA-14

Yurdum İçin adlı bu marşı, gerektiğinde “ # b q ” işaretlerini de kullanarak, başlanıldığı tonda sürdürerek tamamlayınız.

YURDUM İÇİN

Faik Canselen

$\text{♩} = 114$

Empty musical staff for continuation of the piece.

GENÇLİK

Uyarlama

107

$\text{♩} = 96$

I II
Ey genç - lik kal - ma ge - ri bir an, Çok ça - lış
III
hep se - nin şe - ref şan, Bir cen - net bu va - tan
IV V
bir cen - net o i - nan, Hep se - nin bu va - tan.

ŞEN GEMİCİLER

Ahmet Muhtar Ataman
(1869-1962)

108 $\text{♩} = 108$

Şen ge-mi-ci - le - riz, ne hoş ge - ze - riz. Şen ge - mi - ci -
le - riz, ne hoş ge - ze - riz. Ge - ce gün - düz dur - maz gi - der,
se - fer e - de riz. Ge - ce gün - düz dur - maz gi - der, se - fer e - de -
riz. Çı - kı - rık ça - ka - rak çı - kı - rık ça - ka - rak ma - ka - ra çe - ke - riz.
Çı - kı - rık ça - ka - rak çı - kı - rık ça - ka - rak ma - ka - ra çe - ke - riz.
He - ye - mo - la he - ya - les - sa se - fer e - de - riz. riz. 40"

DANS

Akif Saydam
(1906 - 1997)

109 $\text{♩} = 108$

Son
B. D.
36"

ANADOLU

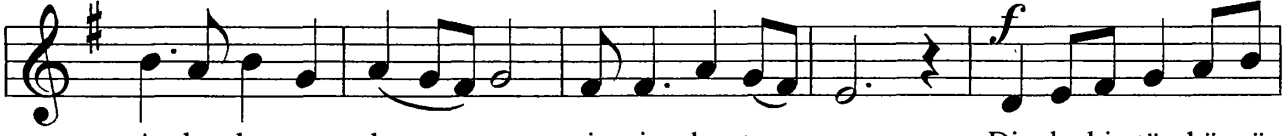
Hulusi Öktem
(1892-1959)

$\text{♩} = 92$
mf

110

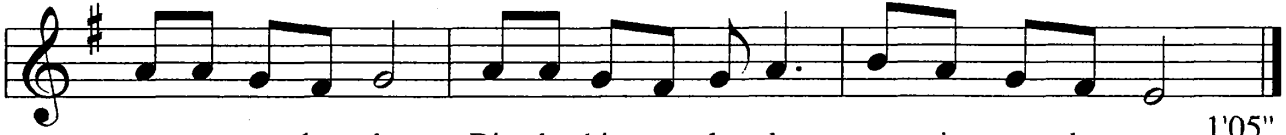
1. El gi-bi do-laş - ma A - na - do - lu - da,

Ar-ka-daş yur - du - nu i - çin-den ta - nı. Din-le bir tür-kü-yü

pı-nar yo-lun-da, Din-le bir yay-la-da ga-rip ço-ba-nı. Din-le bir tür-kü-yü

pı-nar yo-lun-da, Din-le bir yay-la-da ga-rip ço-ba-nı. 1'05"

2- Bir çölü andırır bil ki dört yanın,
Bağrını delmezse yanık türküler.

Varlığı bu korla tutuşmayanın,
Kırpığı yaşarsa gözleri güler.

DÜĞÜN MARŞI

Felix B. Mendelssohn
(1809-1847)

$\text{♩} = 114$
%

111

56"

9. SENFONİ'DEN

L. Van Beethoven
(1770 - 1827)

112

1. Broth - er, sing your coun - try's an - them,
2. Hail the sun of peace, new ris - ing,
3. Build the road of peace be - fore us,

Shout your land's un - dr - ing fame; Light the won - drous
Hold the war clouds and clos - erfur - led; Slend our ban - ners,
Build it wide and deep and long; Speed the slow and

tale of na - tions With your poe - ple's gold - en name;
O my broth - er, In the rain - bow of the world!
check the ea - ger, Help the weak and curb the strong;

Tell your fa - thers' do - ble sto - ry, Raise on hing your
Red as blood and blue as heav - en, Wise as oge and
None shall push a side an - oth - er, None shall let an -

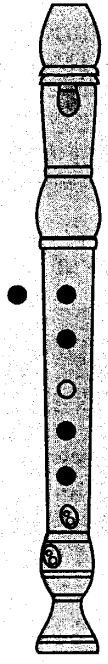
coun - try's sign; Join then in the fi - nal glo - ry:
proud as youth, Melt our col - ors, won - der - wov - en,
oth - er fall; March be - side me, O my broth - er,

Broth - er lift your flang with mine!
In the great white and light of Truth!
All for one, and one for all!

2- Kardeş olun ey insanlar
Bunu ister Tanrımız
Bu dünyada her şey geçer
Yalnız sana dost kalır.

İnsanlığa doğruluğa
Gögsünü aç korkmadan
Hür doğmuştur insanoğlu
Hür yaşamak hakkıdır.

SOL DİYEZ

SOL DİYEZ SESİ: Parmaklar mi (kalın) sesindeki düzende yken sol elin yüzükparmağının kaldırılmasıyla sol diyez sesi bulunur.

EKİL 20

KÖY YOLUNDA

Ziya Aydınant
(1905-1982)

113

$\bullet = 108$

1. Rüz - gâ - rın e - ser se - rin se - rin, Kır - la -
2. Çın - la - tır har - ma - nı tür - kü - ler, Yel gi -

rın ko - ku - su do - lu, Bir ka - val ça - lar ha - zin ha - zin Toz - la -
bi dö - ner her dö - ven va - di - ye san - ki ma - sal söy - ler İh - ti -

nır köy yo - lu. 1.2. As - lan yü - rek - li köy yi -
yar de - ğir - men.

ğit - le - ri, Ku - ra - sı çı - kar or - du - ya ko - şar. Bir

gün ça - vuş o - lur dö - ner ge - ri, Ağ - la - ma naz - lı yar. 56"

İLKBAHARDA AÇAR ÇİÇEKLER

Hikmet Türk

114

$\bullet = 114$

1. İlk - ba - har - da a - çar çi - çek - ler, Kır - lar yem - ye - şil do -
2. Ço - cuk - lar çi - çek - ler öz - deş - tir, Sev - gi ba - rış - la can -

ğ a ne gü - zel. Tat - lı bir ba - har coş - ku - suy - la,
la - nır ö - zü Öz - gü r - ce kor - ku - suz ya - şa - mak

E - sen rüz - ga - rın ez - gi - siy - le, To - mur - cuk - la - rın
Sev - mek se - vil - mek, gül - mek eğ - len - mek, Gü - lün - ce gün - le -

sez - gi - siy - le İlk - ba - har - da a - çar çi - çek - ler.
rin öz - le - mi Ço - cuk - lar çi - çek - le öz - deş - tir.

BAŞAK

Salih Aydoğan

115

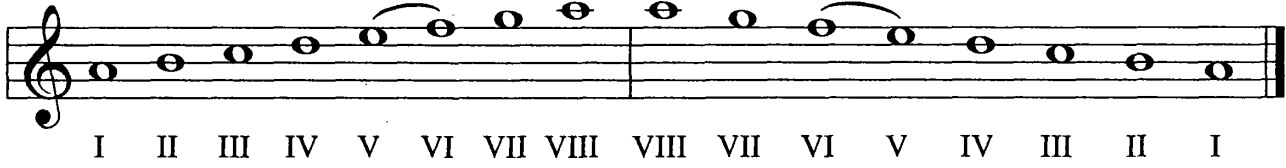
$\bullet = 96$

64"

Minör dizisi: Batı müziği dizilerinden biridir. Genellikle hüzünlü duyguları anlatma özelliğine sahiptir. Doğal, armonik ve melodik olmak üzere üç ayrı biçimde kullanılır. Aşağıda doğal minör dizisi bulunmaktadır. Dizinin II. ile III. ve V. ile VI. sesleri arası yarım, diğer sesler arası tamdır.

Bu dizinin VII. sesinin yarım ses inceltilmesiyle armonik minör dizisi, hem VI. hem VII. seslerinin inceltilmesiyle melodik minör dizisi oluşturulur.

KIRLARA DOĞRU

Ziya Aydın tan
(1905-1982)

♩ = 112

116

Se - rin e - ser rüz - gâr, Çi - çek ko - kan kır -
Amin E

lar, Bek - ler bi - zi ar - ka - daş - lar, Yol - cu - luk
A C E Amin E

var. Bek ler bi - zi ar - ka - daş - lar, Yol - cu - luk var.
Amin C E Amin E Amin

44"

2- Gümüş dere boyu,
Soğuk pınar suyu,
Bekler bizi arkadaşlar,
Yolculuk var.

3- Cennet gibi bağlar,
Sisli yüce dağlar,
Bekler bizi arkadaşlar,
Yolculuk var.

4- Şu gölgeli orman,
Şu neşeli harman,
Bekler bizi arkadaşlar,
Yolculuk var.

DERTLİ DOLAP

(Yunus Emre Oratoryosundan)

A. Adnan Saygun

117

$\text{♩} = 96$

Be - nim a - dim dert - li do - lap, Su - yum a - kar ya -

The first system of music for 'Dertli Dolap' consists of two staves in 3/4 time. The tempo is marked as quarter note = 96. The melody is written in the upper staff, and the accompaniment is in the lower staff. The lyrics are 'Be - nim a - dim dert - li do - lap, Su - yum a - kar ya -'.

lap ya - lap. Böy - le em - rey - le - miş ça - lap A - nın i -

The second system of music continues the melody and accompaniment. The lyrics are 'lap ya - lap. Böy - le em - rey - le - miş ça - lap A - nın i -'.

çin i - ni - le - rim. Der - dim var - dır i - ni - le - rim.

The third system of music concludes the piece. The lyrics are 'çin i - ni - le - rim. Der - dim var - dır i - ni - le - rim.' The piece ends with a double bar line.

44"

EZGİ VII

(Eurovision Sinyal Müziği)

M.A. Charpantier
(1634-1704)

118

$\text{♩} = 96$

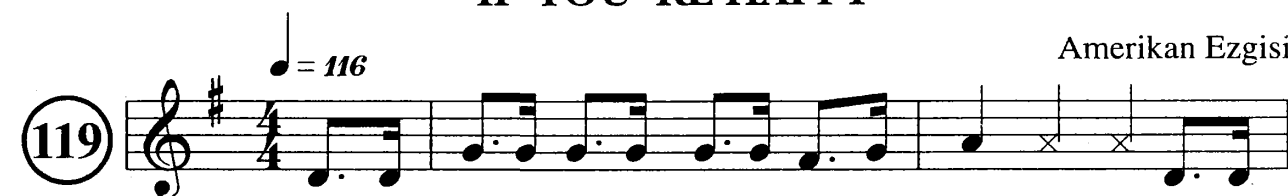
The first system of music for 'Ezgi VII' consists of two staves in 4/4 time. The tempo is marked as quarter note = 96. The melody is written in the upper staff, and the accompaniment is in the lower staff. The key signature has one sharp (F#).

IF YOU 'RE HAPPY

Amerikan Ezgisi

119

$\bullet = 116$

1. If you're hap-py and you know it, clap your hands (clap clap) If you're

hap - py and you know it, clap your hands (clap clap) If you're

hap - py and you know it then you real - ly ought to show it. if you're

hap - py and you know it, clap your hands, (clap, clap).

2- If you're happy and you know it, stamp your feet (stamp, stamp).

If you're happy and you know it, stamp your feet (stamp, stamp).

If you're happy and you know it, then you really ought to show it.

If you're happy and you know it, stamp your feet (stamp, stamp).

3- If you're happy and you know it, snap your fingers (snap, snap).

If you're happy and you know it, snap your fingers (snap, snap).

If you're happy and you know it, then you really ought to show it.

If you're happy and you know it, snap your fingers (snap, snap).

4- If you're happy and you know it, slap your sides (slap, slap).

If you're happy and you know it, slap your sides (slap, slap).

If you're happy and you know it, then you really ought to show it.

If you're happy and you know it, slap your sides (slap, slap).

5- If you're happy and you know it, shout Hurray! (shout, shout).

If you're happy and you know it, shout Hurray! (shout, shout).

If you're happy and you know it, then you really ought to show it.

If you're happy and you know it, shout Hurray! (shout, shout).

6- If you're happy and you know it, do all five

If you're happy and you know it, do all five

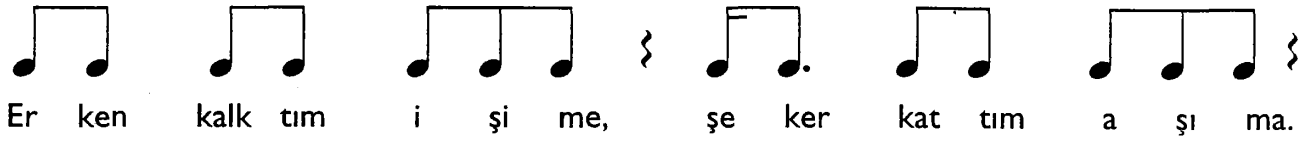
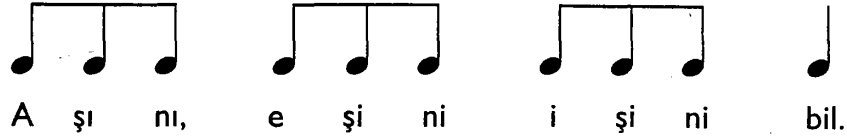
If you're happy and you know it, then you really ought to show it.

If you're happy and you know it, do all five

ÜÇLEME (TRIOLE)

İkişerli (basit) ölçülerde her vuruş iki eşit parçaya bölünür. Ancak bazı durumlarda, vuruşların geçici olarak üç eşit parçaya bölündükleri de görülebilir. Böyle tartımlara "üçleme" denir.

Üçleme tartımından oluşan aşağıdaki söz kalıplarını çalışınız.

İZCİLER KANONU

Salih Aydoğan

NABUCCO OPERASI'NDAN

Giuseppe Verdi
(1813-1901)

ZAFER MARŞI

(Aida Operasından)

Giuseppe Verdi
(1813-1901)

122

♩ = 112

40"

GÜLNIHAL

H. İsmail Dede
(1778-1846)

123

♩ = 124

1. Yi - ne bir gül ni - hal al - dı
2. Gör - me - dim kim - se - de böy - le

bu gön - lü - mü. Sim ten gon - ca
bir dil - rü - ba böy - le kaş böy - le

tem Bi be - del, o gü - zel
göz. Böy - le el, böy - le yüz. yüz.

1 2

ÇİY

Felix B. Mendelssohn
(1803 - 1847)

124

♩ = 116

Yağ - mış - tı bir çiğ ba - har ge - ce - si Renk renk o çi - çek - le -

rin üs - tü - ne Sa - rar - dı - lar. hep ku - ru - du lar.

2- Seviyordu bir kızı bir genç,
Bir gün kaçtılar evden gizlice,
Bunu bilmezdi hiçbir kimse.

3- Dolaştılar çok uzun bir zaman
Hiç bulmadılar umut mutluluk
Ve en sonra da yok oldular.

ZEYBEK

♩ = 76

125

Ege

Son

120

(*) Zeybek: Ege Bölgesi'nde oynanan 9 zamanlı bir halk oyunu.

GÖNÜL GURBET ELE VARMA

Gaziantep

Düzenleme: S. Aydoğan

♩ = 126

mf

128

1. Gö-nül gur-bet e-le var-ma gö-nül gur - bet

Gur-be-te var - ma gur - be -

§

e-le var - ma Ya ge-li-nir ya ge - lin - mez
Ya se-vi-lir ya se - vil - mez
te var - ma oy oy Ya ge - li - nir

Her gü - ze - le gö-nül ver - me oy oy oy
Gel gü - lüm gel gel tel - lim gel oy oy
oy ge - li - nir oy Ya se - vi - lir ya se - vil - mez
Gelnaz - lım gel ge-ley ge - ley

oy gel ey - le Her gü - ze - le
gel ey ge - ley ey ey Son oy oy

§

gö-nül ver - me her gü - ze - le gö-nül ver - me.
oy oy oy

50"

SARI TURNAM

Semah (*)

Sivas

Düzenleme: S. Aydoğan- A. İlik

$\text{♩} = 80$

129

The first system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The time signature is 9/4. The music begins with a *mf* dynamic marking. The melody in the top staff features a series of eighth and sixteenth notes, with accents (>) placed above several notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

The second system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music continues with a *f* dynamic marking. The melody in the top staff features a series of eighth and sixteenth notes, with accents (>) placed above several notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

The third system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music continues with a *f* dynamic marking. The melody in the top staff features a series of eighth and sixteenth notes, with accents (>) placed above several notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

The fourth system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music continues with a *f* dynamic marking. The melody in the top staff features a series of eighth and sixteenth notes, with accents (>) placed above several notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

The fifth system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music concludes with a *rit.* dynamic marking. The melody in the top staff features a series of eighth and sixteenth notes, with accents (>) placed above several notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The system ends with a double bar line and a 1'30" time signature.

(*) **Semah:** Sivas, Tokat... yörelerinde oynanan bir halk oyunu.

KÂTİBİM

İstanbul
Düzenleme: Aydın İlik

130

♩ = 96

Tral lâ lâl lâ..

1 2

Us - kü - da - ra gi - de - ri - ken al - dı da bir yağ - mur.
Ka - tip uy - ku dan u - yan - mış göz - le - ri mah - mur.
mur.
mur.

1 2

Kâ - ti - bi - min set - re - si u - zun e - te - ği ça - mur.
Ka - tip be - nim ben kâ - ti - bin el ne ka - rı - şır.

Kâ - ti - bi - min set - re - si u - zun e - te - ği ça - mur.
Kâ - ti - bi - me ko - la - lı - da göm - lek ne gü - zel ya - ra - şır.

SANTA LUCIA

İtalyan Ezgisi

♩ = 96

131

Yı - ka - nır de - niz - de ı - şık - la - rı a - yın.

Do - la - şır sa - hil - de ne - fe - si rüz - gâ - rın. Ne - şe - li

şar - kı - lar yük - se - lir se - ma - ya, San - ta Lu - ci - a..

San - ta Lu - ci - a.. Ne - şe - li şar - kı - lar, yük - se - lir

se - ma - ya, San - ta Lu - ci - a... San - ta Lu - ci - a..

60"

23 NISAN

♩ = 114

Halil Bedii Yönetken
(1899-1971)

132

Yir - mi üç ni - san kut - lu ol - sun,

Se - vi - nin kü - çük - ler, ö - vü - nün bü - yük - ler,

Yir - mi üç - ni - san mut - lu ol - sun.

Çok bü - yük bay - ram bu bay - ram her - ke - se kut - lu ol - sun.

Çok u - lu bay - ram bu bay - ram her - ke - se mut - lu ol - sun.

Her - ke - se mut - lu ol - sun

Tra la la la la tra la la la la tra la la la la tra la la la Tra la la la la

tra la la la la tra la la la la tra la Tra la la la la tra la la la la

tra la la la la tra la la la Tra la la la la la la la la la la la la.

GENÇLİK MARŞI

Söz : Fazıl Hüsnü Dağlarca

Müzik : Cenan Akın

$\bullet = 108$

133

Hey hey hey ya hey hey hey ya! Hey hey hey ya! Hey hey! Hey **Son**

Tür - küz A - ta - türk - çü - yüz, öz - gü - rüz yer - den gö - ğe.

Tür - küz A - ta - türk - çü - yüz, öz - gü - rüz yer - den gö - ğe.

Bes - bel - li bu top - rak - lar, de - niz - ler, gök - ler bi - zim,

Bes - bel - li bu top - rak - lar, de - niz - ler, gök - ler bi - zim, Ye - ni -

den ku - ra - ca - ğız, da - ğı, ta - şı, o - va - yı.

Çağ - daş uy - gar - lık di - ye çar - pan bu yü - rek bi - zim.

B. D.
1'20"

10. YIL MARŞI

Söz: Behçet Kemal Çağlar
Faruk Nafiz Çamlıbel
Müzik: Cemal Reşit Rey

♩ = 114

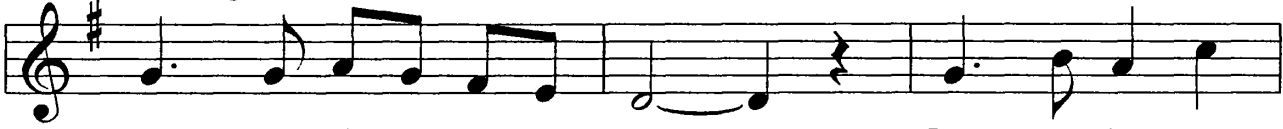
135

1. Çık - tık a - çık a - lın - la on yıl - da her
2. Bir hız - da kö - tü - lü - ğü ge - ri - li - ği

sa - vaş - tan, On yıl - da on - beş mil - yon genç
bo - ğa - rız, Ka - ran - lı - ğın üs - tü - ne

ya - rat - tık her yaş - tan Baş - ta bü - tün
gü - neş gi - bi do - ğa - rız. Tür - küz bü - tün

dün - ya - nın say - dı - ğı baş ku - man - dan,
baş - lar - dan üs - tün o - lan baş - la - rız.

De - mir ağ - lar - la ör - düğ a - na yur - du dört baş - tan.
Ta - rih - ten ön - ce var - dık ta - rih - ten son - ra va - rız.

1.2. Tür - küz cum - hu - ri - ye - tin göğ - sü - müz tunç si - pe - ri Tür - ke dur - mak

ya - raş - maz Türk ön - de Türk i - le - ri i - le - ri.

100. YIL ATATÜRK MARŞI

Söz : Fevzi Halıcı
Müzik : Nevit Kodallı

136 $\bullet = 114$

1. Bir öz - lem çiz - gi - sin - de her dü -
şün - ce u - lu - dur. Bu yol in - san - lık yo -
lu, A - ta - tür - kün yo - lu - dur. Yurt - ta
sulh ci - han - da sulh il - ke - siy - le do - lu -
dur. Sev - gi - de yer - yü - zü - dür güç -
te A - na - do - lu - dur. U - za - nı - yor çağ - la - ra
des - tan - la - şan yü - ce Türk, Ya - şa - ma se - vin - ci - miz
bü - yük ön - der A - ta - türk. A - ta - türk.

2- Yüzyılın çağrısı bu, tatlı düş kutsal emek,
Dimdik adımlardayız, yolumuz sonsuza dek,
Duygumuz sevgimiz bir, ülkümüz andımız tek,
Yaşamak ATATÜRK'ü, ATATÜRK'ü söylemek.

HALAY

♩ = 96

Demet İlik

137

1 2

QUAND LE SOLEIL SE LEVE

♩ = 104

Fransız Ezgisi

138

Quand se lé ve le so lei hah hah ha hah hah ha

Le cor son ne le Ré veit hah hah hah hah ha

On voit sor tir de la ten te La Troupe a ler te qui chant te

hah hah haa hah hah haa hah hah hah hah hah hah ha

hah hah ha hah hah ha hah hah hah hah ha.

DEĞİRMEN

İngiliz Halk Ezgisi
Düzenleme: Aydın İlik

♩ = 112

Amin

E

Amin

E7

139

1. Ça - ğıl ça - ğıl su - lar a - kar dö -
2. Şar - kı söy - ler kü - çük kız - lar dö -

Amin

E7

1 Amin

2 Amin

ner de - ğir - me - nim.
ner de - ğir - me nim.

C

FMaj7

G

E7

So - nu gel - mez fer - yat - la dert dö -

Amin

Dmin

Amin

E+5

E7

Amin

E

ker ya - na ya - na. İç - li se - si mi -

Amin

E

E7

Amin

E7

Amin

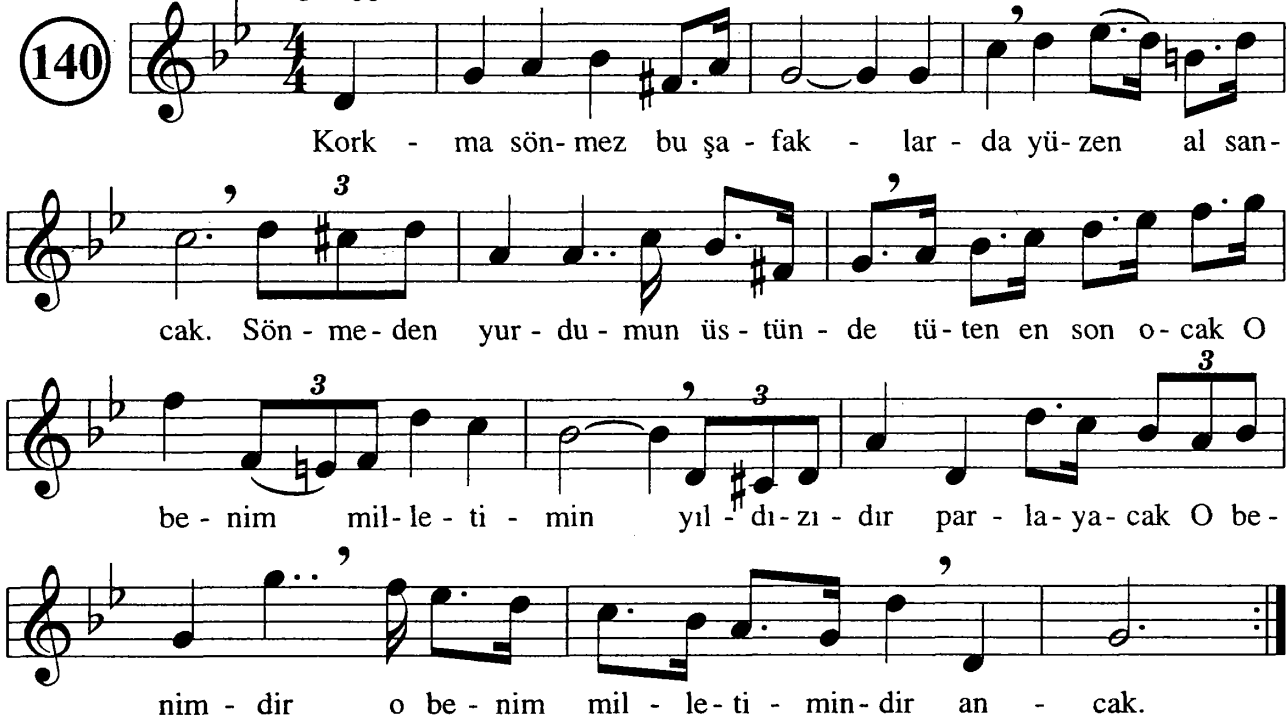
ril mi - ril ne - ler söy - ler ba - na.

İSTİKLAL MARŞI

Söz: Mehmet Akif Ersoy (1873-1936)
Müzik: Osman Zeki Üngör (1878-1958)

140

♩ = 60

Kork - ma sön - mez bu şa - fak - lar - da yü - zen al san -
cak. Sön - me - den yur - du - mun üs - tün - de tü - ten en son o - cak O
be - nim mil - le - ti - min yıl - dı - zı - dır par - la - ya - cak O be -
nim - dir o be - nim mil - le - ti - min - dir an - cak.

atma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal
ahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet bu celal?

Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal,
Hakkıdır, hakka tapan milletimin istiklal

İSTİKLAL MARŞI'NIN KABUL EDİLiŞİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını simgeleyen bir milli marşa gerek vardı. Bu marşın güftesi için bir yarışma düzenlendi (1921). Yarışmaya yurdun dört bir yanından 724 şiir geldi. Kurulan komisyon, şiirler arasından yedi tanesini seçti. Seçilen yedi şiir arasında Mehmet Akif Ersoy'un da şiiri vardı. Maarif Vekâleti bu şiirleri, birinin seçilmesi için meclise sundu. Mehmet Akif Ersoy'a ait olan şiir, İstiklal Marşı'nın sözleri olarak 12 Mart 1921'de kabul edildi.

Daha sonra 1924 yılında bu güftenin bestelenmesi için beste yarışması düzenlendi. Komisyon tarafından incelenen besteler arasında Ali Rıza Çağatay'ın bestesi birinci seçildi. Güftesi Mehmet Akif Ersoy'a, bestesi Ali Rıza Çağatay'a ait olan İstiklal Marşı, sekiz ay gibi bir zaman çalındı, söylendi.

Beste yarışması sonuçlandırıldığı halde, Ankara'da Kırkağaçlı Ahmet Yekta Madran'ın, İstanbul'da Ali Rıza Çağatay'ın ve Osman Zeki Üngör'ün besteleri milli marş olarak söylenip çalınıyordu.

Mustafa Kemal ATATÜRK, en çok beğenilen Osman Zeki Üngör'ün bestesini dinlemek için besteci yönetimindeki, Muzika-yı Hümayun Orkestrası'nı (Saray Orkestrası) çağırdı. ATATÜRK ve diğer dinleyicilerin huzurunda çalınan bu beste çok beğenildi. O günden sonra bestesi Osman Zeki Üngör'e (1878-1958), güftesi Mehmet Akif Ersoy'a (1873-1936) ait olan bu marş "Türk Milli Marşı" olarak kabul edildi.

Kaynak: Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanakları, Sayfa: 86-89, İçtima: 6, Celse: 2, Tarih: 12.3.1337, Ankara.

SES EĞİTİMİ

Ses eğitiminin, müzik eğitiminde önemli bir yeri vardır. Bu önem, insan sesinin konuşmak ve müzik yapmak gibi iki etkin görevinin bulunmasından kaynaklanmaktadır. Bu görevlerin, bir şarkıda birbiriyle bütünleşmesi sonucu doğan etki, müzik yapmaya yarayan diğer araçların yanında insan sesine seçkin bir yer kazandırmıştır. Ancak bu etkili çalgıyı (sesimizi) gereğince kullanabilmek, belli bir eğitimle mümkündür.

Bu kitapta uygulanacak ses eğitimiyle,

1- Sesin tınısı

2- Sesin sınırları (inceye ve kalına)

3- Sesin gürlüğü

4- Sesin hareket yeteneği

5- Sesin nüansı -müzik yapma yeteneği- geliştirilebilecek, Türkçe'yi doğru ve güzel konuşan, etkili müzik yapan bir kuşağın yetiştirilmesine yardımcı olunacaktır.

Ses eğitiminin ana öğelerinden biri nefestir. Müzik yaparken ses düşmesi-çıkması, ses gürlüğünün (volüm) yetersizliği, toplulukta ya da sınıfta seslerin kaynaşmasının yetersizliği, istenilen nüansın yapılamaması ve müzik parçalarındaki sözlerin anlaşılmasında nefese bağlıdır.

Blokflüt çalışmalarında olduğu gibi, sesimizle müzik yaparken kullanacağımız nefes, diyafram nefesi olmalıdır. Her ses eğitimi öncesinde yapılacak alıştırmalarda, alınan nefes önce uzun ve kısa olarak "s" sessiziyle boşaltılmalıdır. Bu alıştırmaların ardından, uzun ve kısa nefesler karışık olarak (uzunun içinde kısa ya da kısanın içinde uzun) yine "s" sessiziyle boşaltılmalıdır. Başlangıçta "düz bir çizgi üzerinde" düşünülecek bu çalışmalar, daha sonra üç ayrı kuvvette (sırasıyla; orta, kuvvetli ve hafif) sürdürülmelidir. Böylelikle, nüansı hazırlayıcı bir gelişme de sağlanmış olacaktır. Nefes çalışmalarını ses eğitiminden -müzikten- koparmamak ve ilgi çekici bir duruma getirmek için, sık sık nefeslemelere (*) yer verilmelidir. Nefeslemeler, orta, kuvvetli ve hafif nefeslerin yerleşmesinden sonra, şarkının nüansına göre yapılmalıdır.

Nefes çalışmalarından sonra, vücut ve ruhça müzik yapmaya uygun bir ortam hazırlanmalıdır. Bu hazırlıkta, yapılacak bazı uygun hareketlerle kasların çözülmesi ve vücudun gevşemesi sağlanabilir. Çalışılacak şarkının sözleri canlandırılarak, ruhça da hazır bir duruma gelinebilir.

İnsan sesiyle yapılan müzik, sözlü müziktir. Bu müziği çalgı müziğinden ayıran en önemli fark, içinde anlatım öğesinin de bulunmasıdır. Sözleri açıkça anlaşılmasın bir müzik ise bu özelliğinden, dolayısıyla etkisinden çok şey yitirmiş demektir.

Bu nedenle yine ses eğitimi içinde düşünülecek "konuşma çalışmalarına" da yer verilmesi gerekmektedir. Konuşma çalışmalarındaki gerekçeler, öğretilen şarkının sözlerinden de seçilebilir.

1- Gerektiği kadar nefes alınmasına, alınan nefesin ölçülü olarak kullanılmasına,

2- Sözlerin net olarak anlaşılabilmesi için her harfin en iyi biçimde belirtilmesine,

3- Cümlelerin, anlamına uygun bir biçimde tonlanmasına,

4- Cümlelerin, anlamına uygun bir tempoda konuşulmasına,

5- Sözlerin, uygun bir tempoda konuşulmasına,

6- Sözlerin, doğal konuşma tonunda kalarak konuşulmasına özen gösterilmelidir.

Bu kitapta, blokflütle öğrenilen seslere ve kazanılan becerilere paralel olarak, ses alıştırmaları da verilmiştir. Alıştırmalar önce blokflütle çalınmalı, sonra sese uygulanmalıdır.

(*) **Nefesleme:** Şarkıların tartımının "s" sessizinin söylenmesiyle yapıldığı, bir nefes çalışma yöntemi.

Ses Alıştırması (1)

İlk alıştırma, kahkaha atarcasına, “hah, hah, hah”lardan oluşturulmuştur. Böylece, nefes ile ses bağlantısı kolayca kurulmuş, ağız-boğaz-geniz boşlukları daha kolay açılmış olacaktır. (Sesin tını olarak güzelliği, ses organında oluşan sesin, konuşurken ya da müzik yaparken bu boşluklarda renklenmesi -tınlatılmasıyla- mümkündür.)

Bu alıştırmanın yapılması sırasında, üstünde durulması gereken noktalar şunlardır:

- 1- Ağız ve burundan birlikte, hışırtısız olarak, bir çırpıda diyafram nefesi alınmalıdır.
- 2- Nefes alırken açılan boğaz ve geniz boşlukları, yeni bir nefes alıncaya kadar kapanmamalıdır.
- 3- İlk “hah”la birlikte, çene yumuşakça aşağı düşmeli, ağızda “oval” bir boşluk oluşturulmalıdır.
- 4- Ses organına (gırtlığa) bastırmadan, orta kuvvette söylenilmelidir.

Ses Alıştırması (2)

Bu alıştırmada “hah”ların her biri, kesik kesik, diyaframdan gelen basınçla sıçratarak söylenilmelidir. Aksi halde, nefes kaybına elverişli olan bu gibi alıştırmalarda, ilk birkaç seste nefesin büyük bir kısmı gereksiz olarak harcanmış olacaktır.

Alıştırmaların yapılması sırasında, boğaz ve geniz boşluklarının yeterince açılabilmesi için, “esneme” düşüncesinden yararlanılabilir.

Nefes-ses bağlantısının sağlanmasında önemli bir rolü bulunan sondaki “h” sessizlerinin söylenmesine özen gösterilmelidir. Şimdi aynı alıştırmayı, hah yerine “nah” ya da “sah” hecesi ile yapalım. Böylelikle sesin öne -konuşma noktasına- gelmesi sağlanabilecektir.

Ses Alıştırması (3)

1. Nah nah
2. Noh noh

Bu alıştırma “nah”tan sonra “noh”la alınmalıdır. Ancak “o” seslisi, geride (gırtlakta) oluşmaya elverişli bir sesli olduğundan, istenilen parlak ve aydınlık renk, “o” seslisinin “dudakların ucunda” oluşturulmasıyla sağlanabilir.

“Nah” ve “noh” hecelerine rastlayan bağlar, blokflütte öğrenildiği gibi uygulanmalıdır. Alıştırma, bağlanan iki sestem ikincisine vurgu yapmadan söylenmelidir.

Ses Alıştırması (4)

Nah hah hah noh no hoh nöh höh höh hö

Bu alıştırma ile, alt ses sınırimız “do”ya ulaşmış bulunmaktadır. Do sesi, özellikle ilk çalışmalarda hafif söylenmelidir. Alıştırma önce bağısız, sonra bağılı olarak alınmalıdır. A, o, ö seslileri, ağız, boğaz, geniz boşlukları kapatılmadan söylenmelidir.

Ses Alıştırması (5)

1. Mam
2. Mom
3. Möm

Ses sınırimız aşamalarla, kalına ve inceye doğru giderek genişlemektedir. Bu alıştırmanın amacı, kurulan “alt ses alanı” (do-sol) üstünde, “üst ses alanını” (sol-re) geliştirmektir. Alt ve üst ses alanlarının birleştiği sol sesi, bir köprü gibi düşünülmelidir. Bu sesin altındaki ve üstündeki seslerin söylenilmesindeki tek farklılık, nefes basıncının azlığı ya da çokluğu olmalıdır.

Bunun yanında, şimdiye kadar alınan “nah, noh, nöh” hecelerine “mam, mom, möm” heceleri eklenmelidir. Böylelikle “m” sessizinin tınlama özelliğinden yararlanarak, seslerin birbirleriyle kolayca kaynaşmasını sağlayan yumuşak bir renk kazanılmış olacaktır.

Ses Alıştırması (6)

Mas-ma-vi son-suz gök-ler, Mas-ma-vi son-suz gök-lér.

Şimdiye kadar uygulanan “kesik söyleme” (Staccato) çalışmaları, temel davranışların kazanılmasında büyük bir kolaylık sağlamıştır. Bu alıştırmayla birlikte yeni bir aşama yapılmakta, “bağlı söylemeye” (Legato) geçilmektedir.

Ses Alıştırması (7)

Buyo-ğur-du maya-la-ma-lı damı sak lamalı maya-la-mama-lı-damı sak-la-ma-lı?

Bu alıştırmaya konuşmadan başlanılmalı, sözler ağır, orta, çabuk hızlarda ayrı ayrı konuşulmalıdır. İhah sonra, ağırdan çabuk, çabuktan ağır tempolara geçerek çalışma sürdürülmelidir. Böylelikle, şzımızda konuşmaya yarayan organların (dil, dudak, çene, diş, damak vb) çeviklik kazanmaları mümkün olabilecektir.

Konuşma çalışmasının ardından aynı sözler, egzersiz olarak tek ses üstünde söylenilmeli, sonra ezgiye ağılanmalıdır.

Ses Alıştırması (8)

Karşı ki da-da kar-talvar, dal ka-kar- kar-talvar kar-tal ka-kar dal sar- kar.

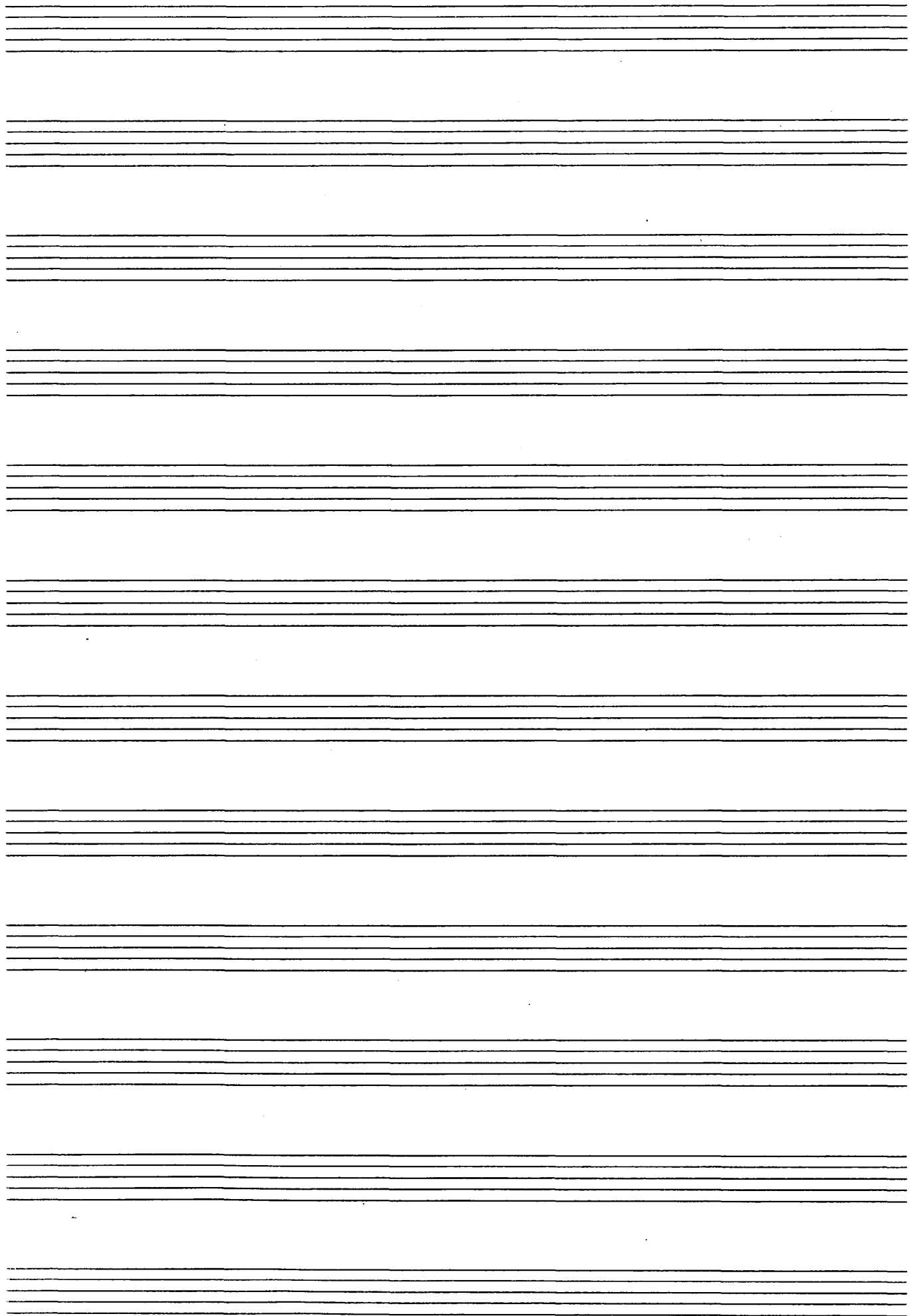
Sözlü alıştırmalarda, sözlerin net bir biçimde anlaşılabilmesi için “dudaktan okuma” (*) önteminden yararlanılabilir. Bu yöntem, ses çıkartılmadan, dudak hareketleriyle sözleri anlatma öntemidir. Bir başka ifadeyle “Pleybek” (**) de diyebileceğimiz bu çalışmayla, sözlerin anlaşılabilirliği laha kolay sağlanacaktır.

Alıştırma üç sesli kanon biçiminde yapılmıştır. Sözler ezgiye bağlandıktan sonra, kanon olarak da alınıp söylenebilir.

(*) **Dudaktan okuma:** İşitme özürümlerinin birbirleriyle anlaşmada kullandıkları bir yöntem.

(**) **Pleybek:** Yayın dilinde, önceden yapılmış bant kaydına dudak hareketleriyle katılma anlamında kullanılmaktadır.

**MÜZİKSEL İŞİTME-OKUMA-YAZMA VE
YARATICILIK EĞİTİMİ**

ÖDEV-1

Aşağıdaki tartım kalıbının hangi cümleye ait olduğunu belirleyiniz.

- () Akarsu pislik tutmaz.
- () Akacak kan damarda durmaz.
- () İnsan olana bir söz yeter.
- () Adamak kolay, ödemek güçtür.

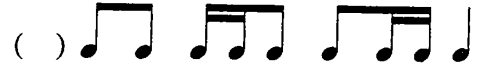
ÖDEV-2

Aşağıdaki cümleleri uygun tartım kalıplarıyla eşleştiriniz.

a) El ele vermek ne güzel şey.

b) Bağlama çalınır tezeneyle.

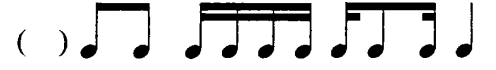
c) Sümbül ne güzel, gül ne güzel.

ÖDEV-3

Aşağıdaki cümleleri uygun tartım kalıplarıyla eşleştiriniz.

a) Van Gogh Operası Kodallı'nın.

b) Köçekçe Süiti Erkin'in.

c) Ankara Kalesi Akses'in.

d) Özsoy Operası Saygun'un.

ÖDEV-4

Aşağıdaki atasözünü ve tartım kalıplarını inceleyiniz ve bu atasözüne ait tartım kalıbını işaretleyiniz.

Yazın gölge hoş, kışın çuval boş.

ÖDEV-7

Aşağıda dört motiftten oluşan bir ezgi bulunmaktadır. Motifleri boş bırakılmış bulunan yere öyle sıralayınız ki ezginin bütünü oluşabilsin.

1.

2.

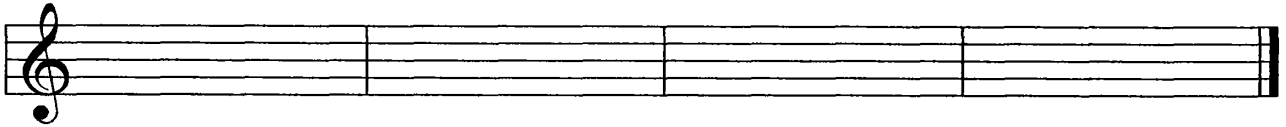
3.

4.

EZGİ - XI

Kâmuran Oktay

ÖDEV-8

Aşağıdaki motifleri boş bırakılmış bulunan yerlere öyle sıralayınız ki ezginin bütünü oluşabilsin. Arka sayfadaki dizek üzerine yerleştiriniz.

1.

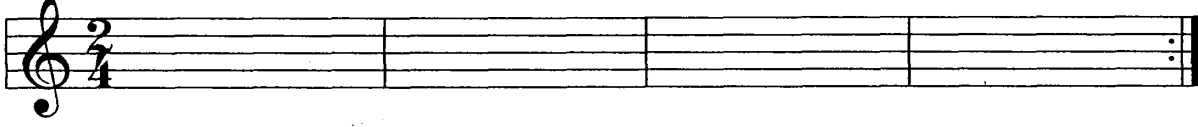
2.

3.

4.

EZGİ - XII

Fikret Ak

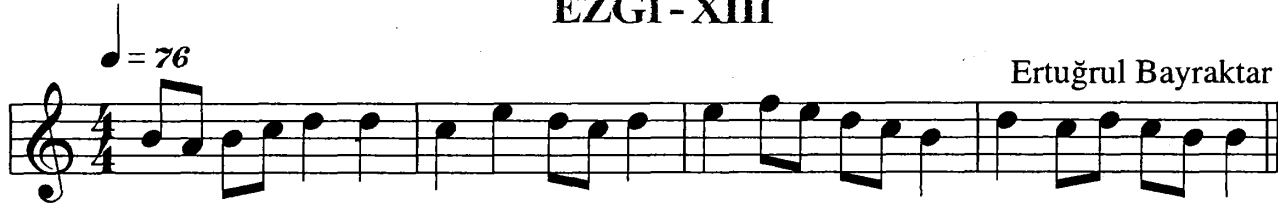

Aşağıdaki ezgiyi, uygun seçenikle "dem tutarak" (*) çoksesli biçimde çalınız.

ÖDEV-9

EZGİ - XIII

Ertuğrul Bayraktar

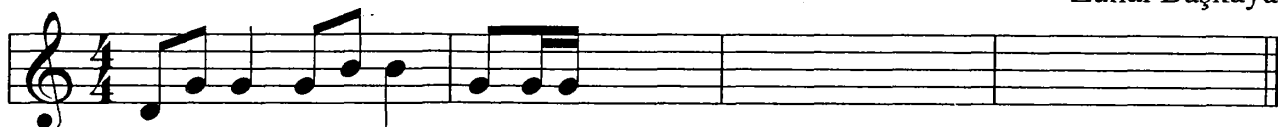
ÖDEV-10

*) **Dem tutmak:** Türk müziğinde, genellikle doğaçtan çalınan ya da söylenen ezgiye, bir başka kümesinin, dizinin belli sesleriyle eşlik etmesi.

Aşağıda boru seslerinden oluşan bir ezgi bulunmaktadır. Siz de yalnızca bu sesleri kullanarak oluşturacağınız ezgiyi, aşağıda boş bulunan dizeğe yazınız.

EZGİ - XIV

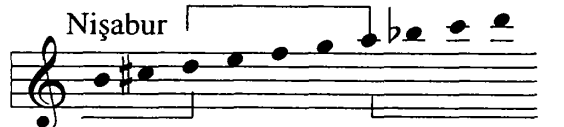
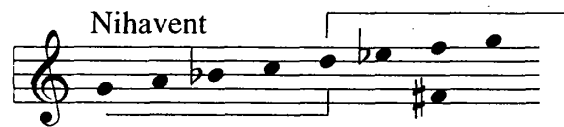
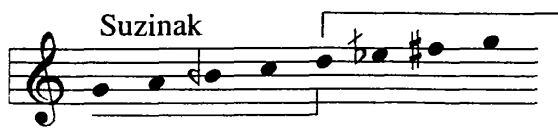
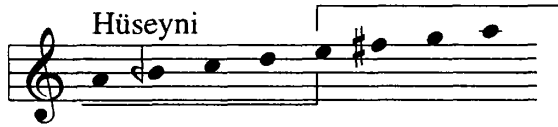
Zuhal Başkaya

EVRENSEL SES DİZİLERİ (GAMLAR)

Şifre	Majör Gamlar	Akor
C	Do Majör	
G	Sol Majör	
D	Re Majör	
A	La Majör	
E	Mi Majör	
B	Si Majör	
F#	Fa # Majör	
C#	Do # Majör	
F	Fa Majör	
Bb	Si b Majör	
Eb	Mi b Majör	
Ab	La b Majör	
Db	Re b Majör	
Gb	Sol b Majör	
Cb	Do b Majör	

Şifre	Majör Gamlar	Akor
Am	La minör	
Em	Mi minör	
Bm	Si Minör	
F#m	Fa # minör	
C#m	Do# minör	
G#m	Sol # minör	
D#m	Re # minör	
A#m	La # minör	
Dm	Re minör	
Gm	Sol minör	
Cm	Do minör	
Fm	Fa minör	
Bb m	Si b minör	
Eb m	Mi b minör	
Ab m	La b minör	

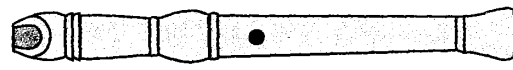
Adı	Koma Değeri	Diyez	Bemol	Rumuz
Koma	1	♯	♭	F
Bakiye	4	♯	♭	B
Küçük Mücennep	5	♯	♭	S
Büyük Mücennep	8	♯	♭	K
Tanini	9	×	♭♭	T

TÜRK HALK MÜZİĞİ SES DİZİLERİ (AYAKLAR)

SOPRANO - ALTO - TENOR - BAS BLOKFLÜTLER İÇİN

SES TABLOSU

SOL.....
BAŞ.....
PARMAK.....
.....
.....

SOPRANO
ALTO
ARKA DELİK
SOLEL
TE-
NOR
BAS
SAĞ EL

○ = AÇIK

◐ = YARI AÇIK

● = KAPALI

8
BİR OKTAV TİZ TINLAR

B: BAROK SİSTEM BLOKFLÜTLERDE PARMAK POZİSYONU

KAYNAKÇA

1. **ARKIN, R.G.**, Öğretmen Ansiklopedisi ve Pedagoji Sözlüğü, Bir Yayınevi, İstanbul, 1953.
2. **ARMAY, Ural**, Bilimsel Araştırma ve Teknikleri El Kitabı, Der Yayınları, İstanbul, 1981.
3. **ARSEVEN, Veysel**, Genel Müzik Bilgileri, M.Ö.M., Ankara, 1975.
4. **AYDINTAN, Ziya-EGÜZ, Saip**, Çok Sesli Müzik Eğitimi (Lise I, II, III), Eko Matbaası, İstanbul, 1980.
5. **AYDINTAN, Ziya-EGÜZ, Saip**, Türkü ve Şarkılarla Yeni Müzik Eğitimi (Ortaokul I, II, III), Helvacıoğlu Yayınevi, İstanbul, 1971.
6. **AYDOĞAN, Salih**, Bir Dünya Bırakın, Ayyıldız Matbaası AŞ, Ankara, 1980.
7. **AYDOĞAN, Salih**, Yaşasın Müzik, Önder Matbaası, Ankara, 1981.
8. **BARAN, İlhan**, Çocuk Parçaları, Belgi Yayıncılık, Ankara, 1984.
9. **COŞKUNER, İsa**, İlköğretmen Okullarında Müzik, (I. ve II. devre) MEB Basımevi, İstanbul, 1955.
10. **DEHAN, J.M.-GRINDEL, J. Cantilege 1-** Z.Editions Magnard, Paris (France), 1971.
11. **DEXTER, Harry**, Great Melodies for Descant Recorder, Edwin Ashdown Ltd., London (England).
12. **EGÜZ, Saip**, Toplu Ses Eğitimi I, Ayyıldız Matbaası AŞ, Ankara, 1981.
13. **EGÜZ, Saip**, Koro Eğitimi ve Yönetimi, Ayyıldız Matbaası AŞ, Ankara, 1981.
14. **EGÜZ, Saip**, Çocuklarımıza Yeni Şarkılar, Ayyıldız Matbaası AŞ, Ankara, 1981.
15. **LEPINGLE, Moutier**, Solfege Elemantaire avec ('Aide de la Flute a Bee 1, Editions Musicales Alphonse Leduc), Paris (France), 1982.
16. **GAZİMİHAL, M. Ragıp**, Musiki Sözlüğü, MEB Basımevi, İstanbul, 1961.
17. **GÜNAY, Edip, UÇAN, Ali**, Çevreden Evrene Keman Eğitimi I, Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara, 1981.
18. **İLERİCİ, Kemal**, Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi, MEB Basımevi, İstanbul, 1981.
19. **İLİK, A. Aydın**, Blokflüt Eğitimi, G.Ü. Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü ders notları (Basılmamıştır), Ankara, 1984.
20. **İLİK, A. Aydın**, Toplu Çalma Eğitimi, G.Ü. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü ders notları (Basılmamıştır), Ankara, 1985.
21. **JANOS, Beres**, Furulya İskola Block Flüt I. II. III., Editio Musico Budapest, 1967 (Hungary).
22. **KAYMAK, Mansur**, Türk Halk Müziği ve Oyunları Dergileri, Ankara (1982-1983-1984-1985).
23. **KOCATÜRK, Prof. Dr. Utkan**, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, Olgaç Matbaası, Ankara, 1984.
24. **KORAY, Fuad**, Müzik Formları, (Öğretmen Kitapları: 61), Maarif Basımevi, İstanbul, 1957.
25. **KÖSEMİHAL, Mahmud Ragıp**, Türk Halk Musikilerinin Tonal Hususiyetleri Meselesi, Numune Matbaası, İstanbul, 1936.
26. **KÜLTÜR BAKANLIĞI**, 100. Yılda Atatürk Marşları, Ankara, 1981.
27. **LEBLEBİCİOĞLU, Nejat İlhan**, İlkokullarda Ünitelere Göre Şarkılar, Oyunlar, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974.
28. **LEVENT, Necdet**, Piyano İçin On Parça, Karınca Matbaacılık ve Ticaret Koll. Şti. İzmir, 1980.
29. **OKYAY, Erdoğan**, Okul Müzik Eğitimi, Üçer Ofset Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara, 1969.
30. **OKYAY, Erdoğan**, Dereden Tepeden Çocuklar İçin Şarkılar, Ankara Türk Filarmoni Derneği Yayınları: 4, 1973.
31. **PAPA, Mario, LANTORNO Giuliano**, Farmous British & American Songs, Hunstmen Offset Printing Pte Ltd., 1979, London (England).
32. **SAY, Ahmet**, Müzik Ansiklopedisi, cilt I, Uzay Ofset Ltd., Ankara, 1985.
33. **SAYDAM, Akif**, Yeni Konser Albümü I, II, III, IV, Doğu Matbaası Ankara, 1985.
34. **SAYGUN, A. Adnan**, Musiki Temel Bilgisi I, II, III, IV, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1971.
35. **SAYGUN, A. Adnan**, Atatürk ve Musiki, O'nunla Birlikte, O'ndan Sonra, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ajans Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara, 1981.
36. **SUN, Muammer**, Solfej I, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara, 1981.
37. **SÜER, Rıdvan**, Milli Marşlarımızdan Bir Demet, MEB Basımevi, İstanbul, 1975.
38. **TRT Müzik Dairesi**, Türk Halk Müziği Derlemeleri, Ankara
39. **TORAGANLI, Hasan**, Ezgilerle Müzik I, II, Çağa Matbaası, Ankara, 1976.
40. **UÇAN, Ali-ADIGÜZEL, Muzaffer-BAKIŞ, Ali Yaşar-AYDIN, Semiha-KAPTAN, Doç.Dr. Saim**, Öğretmen Yetiştirme Üzerine Bir Araştırma, HÜ Sos. ve İd. Bil. Fak. Eğ. Böl. Yay., Ankara, 1980.
41. **ÜNAL, Saadetin-YÜREĞİR, Yalçın**, Yeni Blokflüt Metodu, Önder Matbaası, Ankara, 1972.
42. **YENER, Faruk**, Müzik, Apa Ofset Basımevi Sanayii ve Ticaret AŞ, İstanbul, 1985.
43. **YÖNETKEN, Halil Bedii**, Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metodları, MEB Basımevi, Ankara, 1952.

